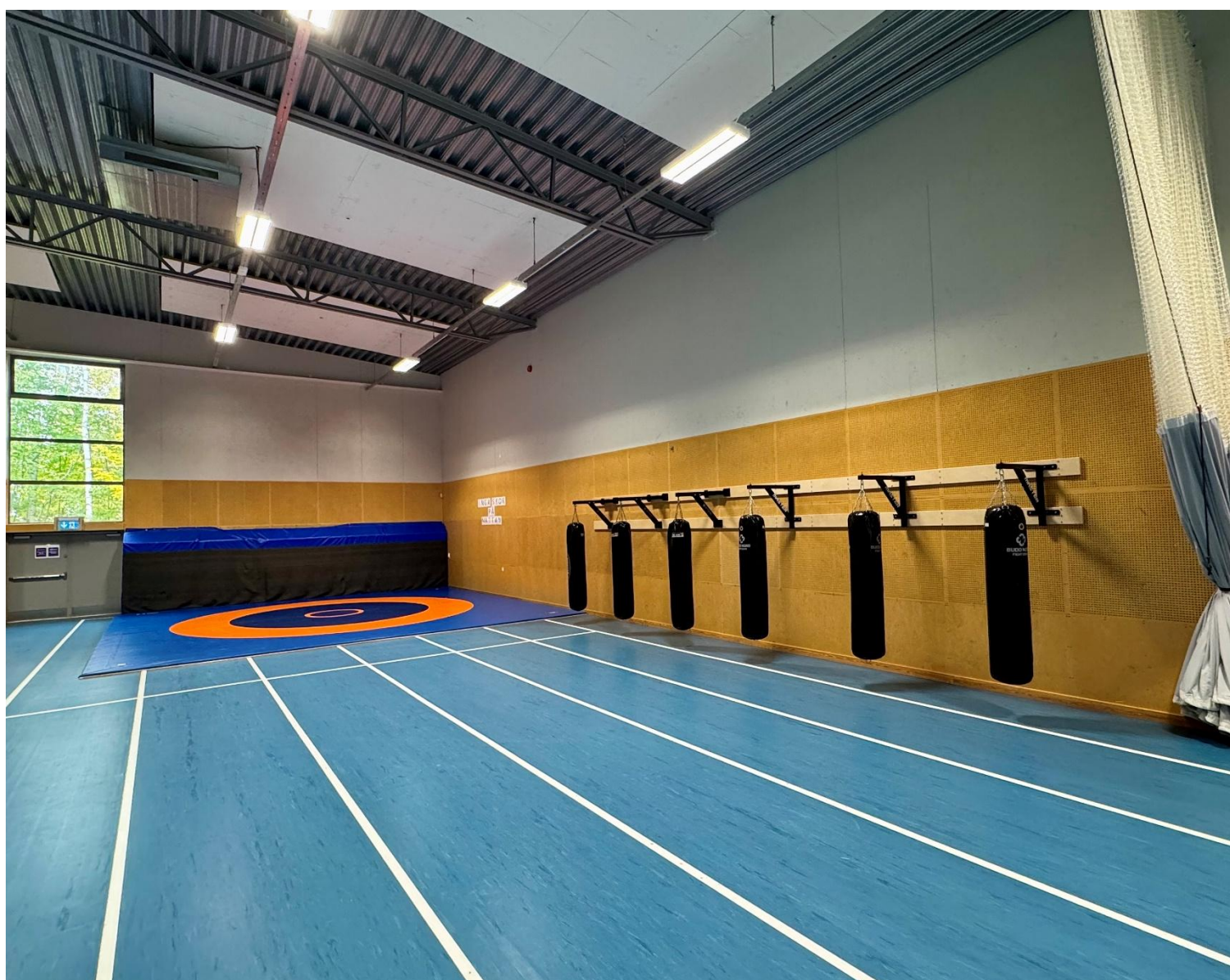




Göteborgs
Stad

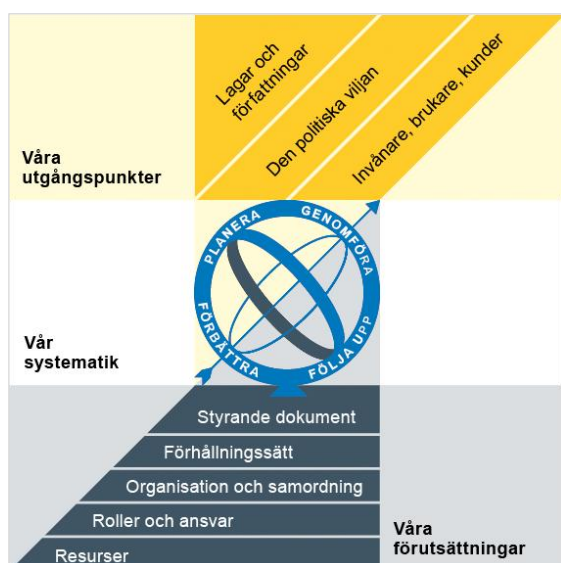
Idrotts- och föreningsnämndens lokalbehovsplan 2025



Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem



Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Omslagsbild: Sandeklevshallen. Foto: Hanna Wadefalk.

Beslutad av: [Nämnd/styrelse/befattning]	Gäller för: [Text]	Diarienummer: [Nummer]	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: [Dokumentsort]	Giltighetstid: [Giltighetstid]	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: [Funktion]
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna plan	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Vem omfattas av planen	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Giltighetstid	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Bakgrund	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Koppling till andra styrande dokument	4
Genomförande av denna plan	5
Uppföljning av denna plan	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Idrotts- och föreningsnämndens lokalbehovsplan	6
Lokalbehovsanalys	8
Drivkrafter som påverkar behoven	8
Sammanfattning av behoven av anläggningar	11
Simhallar	12
Ishallar	16
Idrottshallar	18
Bollplaner	23
Ridanläggningar	27
Utegyms och andra aktiva utemiljöer	29
Idrottsområden	31
Gym och motionsanläggningar	33
Lokaler för verksamhetsdrift	34
Andra typer av idrottsanläggningar	35
Andra lokaler och ytor för föreningslivet	36
Aktuella utmaningar och möjligheter	38
Lokalkostnadsanalys	41
Riskanalys	44

Inledning

Syftet med denna plan

Lokalbehovsplanen analyserar och beskriver behoven av idrottsanläggningar och föreningslokaler i Göteborg. Analyserna används som underlag för idrotts- och föreningsnämndens strategiska beslut om investeringar och stöd kopplat till anläggningar. Lokalbehovsplanen används därtill som underlag till Göteborgs Stads övergripande lokalförsörjningsplan.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för idrotts- och föreningsnämndens verksamhet.

Giltighetstid

Denna plan gäller från dess antagande och tills vidare. Nya lokalbehovsplaner tas fram årligen.

Bakgrund

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämnders lokalbehovsplaner ska varje nämnd återkommande ta fram lokalbehovsplaner. Idrotts- och föreningsnämnden tar årligen fram en lokalbehovsplan för att ha aktuella analyser av lokalbehoven.

Koppling till andra styrande dokument

Utöver Göteborgs Stads budget, som är kommunens övergripande och överordnade styrande dokument, finns det ett antal styrande dokument med koppling till denna lokalbehovsplan.

Göteborgs Stads idrottsprogram ramar in stadens arbete med idrott och idrottsanläggningar. Programmet ger bland annat en inriktning för hur kommunen ska arbeta för ett bredare utbud av idrottsanläggningar som används jämlikt.

Ett närliggande idrotts-, fritids- och föreningsperspektiv finns även i Göteborgs Stads friluftsprogram och i riktlinjer för uthyrning av lokaler till förenings- och kulturlivet.

Vidare är lokalbehovsplanen en del av kommunens stadsutveckling och påverkar arbetet för en strategisk lokalisering av lokaler och ytor. Kommunens stadsutvecklingsarbete styrs bland annat av Göteborgs Stads översiktsplan och av miljö- och klimatprogrammet.

En viktig utgångspunkt i lokalbehovsplanen är att identifiera åtgärder för att i ökad utsträckning nå olika målgrupper på idrottsanläggningarna, vilket ger kopplingar bland annat till Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa, barnrättsplan, handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg samt program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning,

Andra exempel på styrande dokument som har koppling till denna lokalbehovsplan är Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program, näringslivsstrategiska program och program för destinationsutveckling.

Genomförande av denna plan

Lokalbehovsplanen är ett underlag till beslut som fattas inom ramen för andra processer inom idrotts- och föreningsnämndens verksamhet. Det innebär att genomförandet av denna plan framför allt görs i nämndens investeringsnomineringar, beslut om anläggningsrelaterade föreningsbidrag och beslut om upplåtelser av kommunal mark via arrendeavtal. Planen är även ett underlag till Göteborgs Stads övergripande lokalförsörjningsplan.

Uppföljning av denna plan

De analyser som görs i föregående års lokalbehovsplan fungerar som ett underlag till de nya lokalbehovsplaner som årligen tas fram.

Idrotts- och föreningsnämndens lokalbehovsplan

Idrotts- och föreningsnämnden har det viktiga uppdraget att främja folkhälsan genom att stötta föreningslivet och ge alla göteborgare förutsättningar att kunna simma, dansa, spela fotboll, springa, leka och på andra sätt idrotta och röra på sig på fritiden. För att kunna bedriva meningsfulla fritidsaktiviteter behöver det finnas platser att vara på. En central del av nämndens uppdrag är därför att bidra till att idrottsanläggningar och föreningslokaler finns tillgängliga för alla i staden.

Den här lokalbehovsplanen ska stödja idrotts- och föreningsnämndens strategiska beslut för en god försörjning av idrottsanläggningar och föreningslokaler i Göteborg. Idrotts- och föreningsnämnden har möjlighet att påverka anläggningsförsörjningen på flera sätt. I första hand bidrar nämnden genom att investera i och utveckla egna anläggningar. Nämndens investeringar görs inom ramen för det strategiska och taktiska arbetet med stadens stadsutveckling, bland annat stadens övergripande inriktning för samordnad stadsutveckling (ÖISS) till vilken denna lokalbehovsplan är ett underlag. Vidare bidrar nämnden till stadens anläggningsförsörjning även genom att ge ekonomiskt stöd till föreningar som bygger eller hyr egna verksamhetslokaler samt genom att upplåta mark till externa aktörer som vill bygga lokaler och ytor för idrottsverksamhet på den mark som nämnden förvaltar. För att de strategiska besluten ska kunna främja folkhälsan och bidra till Göteborgs Stads målsättningar behöver de vila på ett kunskapsbaserat underlag, vilket denna lokalbehovsplan syftar till att bidra till.



Foto: Lo Birgersson.

För att denna lokalbehovsplan ska kunna säga något om helheten analyseras göteborgarnas tillgång till alla idrottsanläggningar – oavsett vem som ansvarar för dem. Nämnden ansvarar för ett stort antal av stadens idrottsanläggningar men det finns även många andra aktörer som bidrar till stadens försörjning av idrottsanläggningar. Bara inom Göteborgs Stad finns det flera aktörer som ansvarar för idrottsanläggningar: stadsmiljönämnden har ansvaret för de flesta av kommunens utegym, motionsspår och flera av näridrottsplatserna, det kommunala bolaget Got Event ansvarar för driften av många av stadens stora idrottsarenor såsom Ullevi, Valhallabadet och Frölundaborg medan stadsfastighetsnämnden och grundskolenämnden ansvarar för ett stort antal idrottshallar i anslutning till kommunala skolor. Även föreningslivet och näringslivet är i sammanhanget viktiga aktörer. Förutom att äga sina egna anläggningar kan föreningslivet genom driftavtal bistå förvaltningen i skötseln av kommunala anläggningar, exempelvis genom att öppna och stänga anläggningarna samt sköta städning. Många typer av idrottsanläggningar som finns i Göteborg drivs dessutom till övervägande del i privat regi, såsom padelhallar och gym.

Begreppet idrottsanläggningar används här i en bred bemärkelse. I denna plan analyseras behoven av simhallar, ishallar, idrottshallar, bollplaner, ridanläggningar, utegym och andra aktiva utemiljöer, idrottsområden, gym och motionsanläggningar, lokaler för verksamhetsdrift samt andra typer av idrottsanläggningar. Föreningslivets behov av klubbstugor och andra typer av lokaler och ytor är också en del av analysen, liksom behoven av förråds- och lagerlokaler.

Lokalbehovsplanen består av fyra kapitel och följer den struktur som anges i riktlinjen för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner. Det första kapitlet, lokalbehovsanalysen, utgör planens kärna och ger en övergripande bild av nämndens lokalbehov. Lokalbehovsanalysen ger en bild av hur befolkningsutvecklingen, det befintliga anläggningsbeståndet, de skilda sociala livsförhållandena och föreningslivets och allmänhetens behov påverkar behoven av idrottsanläggningar. Analysen tar fasta på de specifika behoven av olika typer av idrottsanläggningar i olika delar av staden på kort och lång sikt. I planens andra kapitel redovisas aktuella utmaningar och möjligheter för idrotts- och föreningsnämndens arbete med lokalbehoven. Därefter presenteras några av de lokal-, drifts-, och hyreskostnadsmissiga faktorer som har betydelse för nämndens långsiktigt hållbara ekonomiska verksamhet. I planens avslutande kapitel beskrivs ett antal lokalbehovsrisker som är av särskild vikt för nämndens arbete kopplat till anläggningsförsörjningen.

Lokalbehovsanalys

Det finns flera skäl till att det är utmanande att försöka definiera hur ett behov av olika idrottsanläggningar ser ut. En idrottsanläggning är till att börja med ett långt mer mångfacetterat begrepp än exempelvis en förskola eller ett vård- och omsorgsboende. Fotboll, basket och simhopp ramar alla in av begreppet idrott men kräver helt olika anläggningsmässiga förutsättningar. En annan utmaning är att idrotts- och fritidsverksamhet är ett så kallat frivilligt åtagande för kommunerna enligt kommunallagen. Det innebär att det är upp till varje kommun att avgöra i vilken utsträckning, för vem och på vilket sätt som kommunen ska tillhandahålla idrottsanläggningar.

Vidare går det inte att dra en rak linje mellan en god tillgång till idrottsanläggningar och att de faktiskt används. Hur väl föreningslivet lyckas attrahera medlemmar och bedriva en god verksamhet, vilka idrotter som är mest populära och hur skillnaderna i efterfrågan ser ut rumsligt och över tid är komplexa frågor att analysera. Närhet till en idrottsanläggning är bara en av flera faktorer som inverkar på huruvida barn, unga och andra faktiskt använder stadens idrottsanläggningar.

Lokalbehovsanalysen för idrottsanläggningar grundar sig bland annat i stadens befolkningsprognoser, deltagandet inom föreningsidrotten, besöks- och bokningsstatistik på idrottsanläggningarna och material från genomförda dialoger med föreningar och göteborgare. Ett annat underlag är Idrottsvaneundersökningen som är förvaltningens enkätundersökning riktad till vuxna boende i Göteborg och som senast genomfördes år 2023. Med utgångspunkt i relevanta underlag ger detta kapitel en bild av de samlade behoven av idrottsanläggningar i Göteborg, sammantaget och per anläggningstyp. Behovsbilden styrs av ett antal drivkrafter som analyseras på en övergripande nivå närmast i kapitlet.

Drivkrafter som påverkar behoven

Analysen i denna lokalbehovsplan bygger på de tre drivkrafter som identifieras i Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämnders lokalbehovsplaner: befolkningsutvecklingen, befintliga verksamhetslokaler samt politiska och verksamhetsmässiga mål och visioner. För idrotts- och föreningsnämndens behovsanalys är därutöver föreningslivets och allmänhetens önskemål en viktig drivkraft.

Befolkningsutvecklingen

Eftersom Göteborg är en stad som växer är befolkningsutvecklingen en viktig faktor i analysen. De närmaste tio åren väntas staden öka med i genomsnitt 4 500 invånare varje år. År 2050 väntas staden ha cirka 715 000 invånare, drygt 100 000 fler än i dag. Enbart för att låta morgondagens göteborgare ha samma tillgång till idrottsanläggningar som göteborgarna har idag krävs en utbyggnad av idrottsanläggningar. För att bibehålla dagens nivå behöver utbyggnaden de kommande åren, allt annat lika, exempelvis ge ytterligare en sporthall och en bollplan vartannat år samt ytterligare en simhall och en ishall nästan var tionde år.

Jämfört med tidigare års prognoser har befolkningsökningen mattats av något samtidigt som äldre som grupp väntas bli större än vad som tidigare var estimerat. Den förändrade

befolkningsstrukturen talar för nya grepp i anläggningsplaneringen och att nämnden planerar för idrottsanläggningar som utformas på ett sätt som attraherar fler målgrupper.

Befolkningsökningen driver alltså på behoven av lokaler och ytor, men säger samtidigt inget om huruvida det i nuläget finns en balans mellan tillgång och efterfrågan. Att värdera storleken på det befintliga utbudet av idrottsanläggningar är svårt. I Idrottsvaneundersökningen har en stor andel av de svarande svårt att göra en bedömning av hur de upplever utbudet. Drygt hälften av de tillfrågade tycker att det finns många platser att idrotta på i Göteborg och ungefär lika många anser att det finns många platser att idrotta på i närheten av där de bor. Samtidigt får förvaltningen frekvent frågor och förslag från föreningslivet och allmänheten om både större och mindre utvecklingar i olika delar av staden på och i anslutning till förvaltningens anläggningar.

Eftersom det i dagsläget saknas enhetliga definitioner och en samlad uppföljning är det vidare svårt att jämföra utbudet med andra kommuner. Det är dock något som är på väg att förändras. Centrum för idrottsforskning har regeringens uppdrag att ta fram en kunskapsplattform om idrottsanläggningar och vara en utvecklande, samlande och stödjande funktion inom området. Gemensamma definitioner och kategoriseringar av idrotts- och fritidsanläggningar väntas presenteras under året och framöver ska en nationell databas för idrottsanläggningar tas fram, vilket väntas stärka framtida behovsanalyser.

Befintliga verksamhetslokaler

Behoven av idrottsanläggningarna styrs även av hur det befintliga utbudet ser ut. Stadens idrottsanläggningar behöver vara ändamålsenliga och i gott skick för att kunna uppfylla olika behov. Idrotts- och föreningsförvaltningen arbetar systematiskt med underhållet av sina idrottsanläggningar och genomför reinvesteringar utifrån en särskild arbetsprocess. Bedömningen är att nämnden inte har en underhållsskuld och att de befintliga idrottsanläggningarna, förutsatt att det systematiska arbetet med underhåll och reinvesteringar fortsätter, kommer kunna fullgöra sina syften även under kommande planeringsperioder. Med nya trender och krav behöver emellertid stadens befintliga idrottsanläggningar, liksom de som ska byggas, anpassas för att möta behov som förändras över tid.

Politiska och verksamhetsmässiga mål och visioner

När planeringen av den kommunala idrotts- och fritidsverksamheten inte är reglerad i nationell styrning blir stadens målsättningar på området särskilt viktiga. Sedan i december 2023 har Göteborgs Stad ett idrottsprogram som ger stadens nämnder och styrelser en övergripande inriktning för arbetet med bland annat idrottsanläggningar. I programmet finns målet *ett bredare utbud av idrottsanläggningar som används jämnt*. Programmet ger en styrning för hur idrotts- och föreningsnämnden och de stadsutvecklande nämnderna bör arbeta innovativt för att få till fler ändamålsenliga idrottsanläggningar inom ramen för stadens stadsutvecklingsprocess. Programmet ger också en övergripande inriktning för hur idrottsanläggningarna och den tillhörande verksamheten ska utformas för att ge bättre förutsättningar för underrepresenterade grupper att använda anläggningarna. Insatserna i programmet ska bidra till att fler personer idrottar inom föreningslivet eller på egen hand.

Göteborgs Stad har ett strategiskt arbete för att motverka den ojämlikhet som råder i staden, vilket bland annat beskrivs i stadens program för en jämlik stad. Programmet visar hur en stärkt folkhälsa är beroende av meningsfulla fritidsaktiviteter och en ökad fysisk aktivitet, vilket gör att den strategiska planeringen av stadens idrottsanläggningar är av stor betydelse. Stadens invånare, inte minst unga, är generellt sett otillräckligt fysiskt aktiva och det finns stora skillnader mellan olika delar av staden.

Socioekonomin har stor påverkan på deltagandet i föreningsidrotten liksom på andra hälsomarkörer. Ett arbete i linje med idrottsprogrammets mål och prioriterade strategier kan tillsammans med andra åtgärder minska skillnaderna i folkhälsa inom staden.

I Göteborgs Stad finns en styrning kring dels tillgången till idrottshallar och bollplaner, dels hur kommunen ska arbeta för samnyttjan och samlokalisering av kommunala verksamhetslokaler. Av stadens riktlinje pekas 1–2 idrottshallar respektive 1–2 bollplaner per 10 000 invånare ut som styrande nyckeltal. Riktlinjen slår även fast att samnyttjan och samlokalisering behöver vara en central faktor i planeringen av kommunal service och samhällsnyttiga verksamhetslokaler, särskilt i de mest tätbebyggda områdena.

Under 2025 finns även ett budgetuppdrag från kommunfullmäktige till kulturförvaltningen och idrotts- och föreningsförvaltningen om att se över hur samlokalisering av idrott och kulturverksamheter kan öka där det bedöms lämpligt ur verksamhetssynpunkt. Beroende på utfallet av uppdraget kan det ge effekter på planeringen av kommande idrottsanläggningar.

Föreningslivets och allmänhetens behov och önskemål

Idrottsanläggningarna är till för många olika målgrupper som kan ha olika förutsättningar och behov och de prioriterade målgrupperna är barn och unga, äldre (65+) och personer med funktionsnedsättning. I planeringen av idrottsanläggningar behöver det vara vägledande att målgrupperna ska vilja och kunna använda idrottsanläggningarna. Bara för att det finns ett utbud av idrottsanläggningar behöver det inte betyda att de används. Det är ett skäl till att befolkningsutvecklingen inte är styrande för planeringen av idrottsanläggningar på samma sätt som det är för flera andra av stadens verksamhetsområden. I stället behöver planeringen ta hänsyn till behoven och önskemålen hos de målgrupper som ska använda anläggningarna, såsom föreningslivet, allmänheten och skolor.

Föreningslivet står för stora delar av de aktiviteter och den idrottsverksamhet som bedrivs i stadens idrottsanläggningar. Ett lokalt föreningsliv bidrar till sammanhållning och robusthet i lokalsamhället och till att barn och unga har tillgång till fritidsaktiviteter. Samtidigt har stadens föreningar olika förutsättningar och behov beroende på vilken typ av idrott som bedrivs, var i staden de är verksamma och vilka organisatoriska förutsättningar de har. Ytterligare en aspekt rör konkurrensen med andra föreningar och aktörer om ändamålsenliga lokaler.

För att idrottsanläggningarna ska passa föreningslivet och de andra målgrupperna behöver nämnden ta höjd för föränderliga behov och den utveckling som sker inom respektive idrott. Det är med en följsamhet till målgruppernas behov och önskemål som stadens investeringar i idrottsanläggningar kan ge en folkhälsomässig utdelning.

Sammanfattning av behoven av anläggningar

Utifrån de identifierade drivkrafterna och den sammantagna behovsanalysen som förvaltningen tagit fram kan det konstateras att det generellt sett finns ett behov av idrottsanläggningar i Göteborg på både kort och lång sikt. Eftersom det finns många olika typer av idrottsanläggningar som alla har olika förutsättningar ser behovsbilden olika ut. I de kommande avsnitten i kapitlet analyseras behoven utifrån respektive anläggningstyp. Ur behovsbilden går det dock att urskönja vissa teman och slutsatser som gäller för flera anläggningstyper.

En slutsats är att det finns ett behov av att utmana etablerade föreställningar om hur en idrottsanläggning bör planeras. En anläggning kan ha olika behov som behöver mötas med nya, innovativa idéer. Framtidens idrottshallar kan exempelvis behöva utformas på ett annorlunda sätt för att stödja ett mer mångfunktionellt nyttjande och bjuda in till fysisk aktivitet även utanför spelplanens 40 gånger 20 meter. I stället för att bygga traditionella anläggningar som ska fungera för alla kan det i vissa fall vara mer effektivt att satsa på fler specialiserade anläggningar, exempelvis för isssporterna.

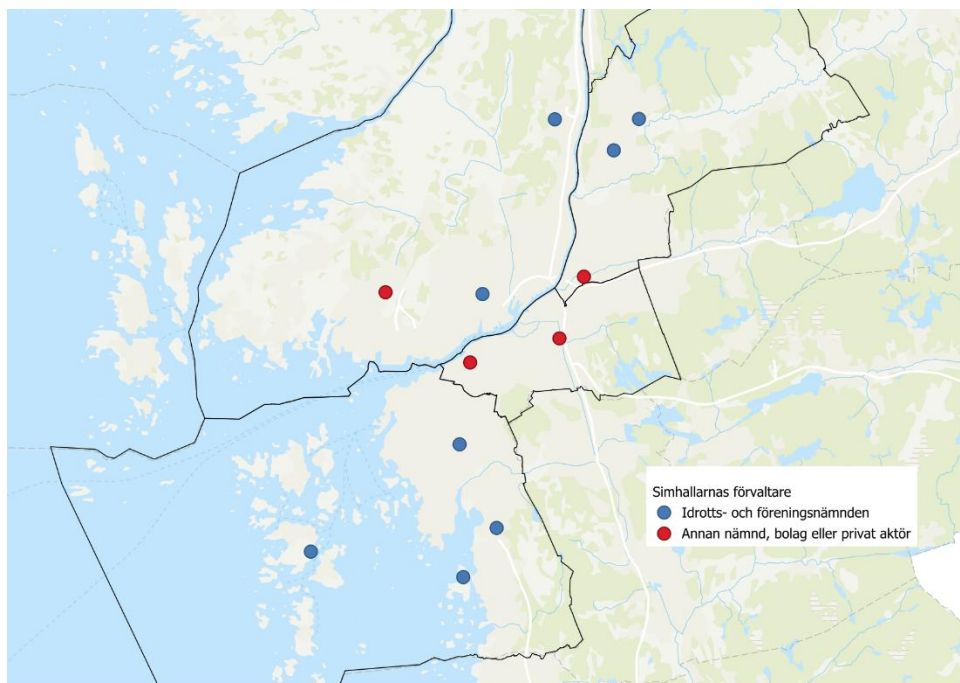
En annan slutsats är att det finns mycket att vinna på att utveckla de befintliga och sammanhållna idrottsområdena där flera olika funktioner finns samlade på samma plats. Här finns möjlighet att på ett effektivt sätt samla stödfunktioner och faciliteter samtidigt som de driftmässiga förutsättningarna underlättas. Ett idrottsområde kan samtidigt tilltala flera olika intressen och fungera för såväl det organiserade föreningslivet som för den som önskar idrotta på egen hand. På så sätt kan ett sammanhängande idrottsområde fylla flera funktioner och utgöra en social mötesplats. Samtidigt som det finns vinster med samlokalisering finns det även behov av att tillgodose ett förhållandevis bostadsnära utbud vad gäller idrottshallar, bollplaner och aktiva utemiljöer.

En tredje slutsats är att det befintliga utbudet av idrottsanläggningar kan användas mer optimalt och nå fler grupper som är i behov av stärkta förutsättningar att idrotta och ha en aktiv fritid. Det finns stora skillnader i hur mycket olika typer av anläggningar används och här finns anledning att tydligare arbeta för att öka nyttjandet. Detta kan ske genom tydligare marknadsföring av det som redan finns och ett mer proaktivt arbete för att locka nya målgrupper till anläggningarna liksom att optimera bokningarna av anläggningsbeståndet i stort.

Vad gäller nya anläggningar finns det ett behov av nyinvesteringar i nutid, närtid och på längre sikt. Utöver vad som redan är planerat finns det även ett behov av ett fåtal ytterligare simhallar och ishallar. Därutöver finns ett behov av fler idrottshallar och aktiva utemiljöer. För att utbudet av idrottsanläggningar ska spegla önskemålen och behoven hos de som ska använda dem så behöver planeringen även ta hänsyn till fler anläggningstyper. Det kan handla om racketanläggningar, anläggningar för actionsporter, kampsportslokaler, e-sportcenter, friidrottsanläggningar, anläggningar för slagsporter och gymnastikhallar. Vidare behöver den långsiktiga planeringen fortsatt ta höjd för fler idrottsanläggningar inom samtliga anläggningstyper för att inte morgondagens göteborgare ska få sämre förutsättningar att idrotta jämfört med dagens göteborgare.

Simhallar

Göteborg har tolv simhallar varav åtta drivs i idrotts- och föreningsnämndens regi, se Figur 1. Övriga drivs av Got Event (Valhallabadet), nämnden för funktionsstöd (Dalheimers hus bad) och av icke-kommunala aktörer (Sörredsbadet och Kristinedal).



Figur 1. Simhallar i Göteborg

Nio av simhallarna är öppna för allmänheten, varav två – Frölundabadet och Dahlheimers hus – dock för närvarande är stängda för renovering. Styrsö simhall är tillgänglig enbart för bokade tider medan Sörredsbadet framför allt används för Svenska livräddningssällskapets verksamhet. Dalheimers hus bad och Lilla Amundöns bad är inriktade på personer med funktionsnedsättning som målgrupp.

Simhallarna används av ett stort antal grupper för olika ändamål. Allmänheten har möjlighet att motionssimma, öva vattenvana, leka i vatten och delta i gruppträning i de flesta av simhallarna. Idrottsvaneundersökningen 2023 visar att 16 procent av den vuxna befolkningen i Göteborg besöker en simhall minst varje månad och att 28 procent besöker en simhall minst varje halvår. Bland dessa finns en högre andel personer med en eftergymnasial utbildning och personer som är födda utomlands.

Föreningsidrotten använder simhallarna för simning, simhopp, konstsim och andra simidrotter. Simidrotten har en relativt jämn könsfördelning och står för cirka två procent av föreningsidrotten i Göteborg, vilket är lägre än i andra kommuner. Föreningslivet använder även simhallarna för simundervisning för såväl barn och unga som vuxna. Simhallarna fyller en viktig funktion som plats för grundskolans läroplansuppdag att lära ut simkunnsighet till eleverna. Stadens grundskolor bokar enskilda tider på simhallarna.

Simhallarna används även för insatser riktade till personer med funktionsnedsättning och för regionens aktiviteter för exempelvis personer med fysisk aktivitet på recept (FaR) samt i viss utsträckning för babysim, vuxencrawl, företagsevent och annat. De flesta av

simhallarna har gym i direkt anslutning till simhallen vilket ger besökarna möjlighet att med ett och samma medlemskap både simma och träna på gym.

Planeringen av nya simhallar utgår från en kategorisering som omfattar lokalbad, områdesbad och centralbad. Kategoriseringen utgår från storlek, upptagningsområde och funktioner. Ett lokalbad ska vara anpassat efter simundervisning, föreningsidrott och motionssim, ett områdesbad ska utöver det bland annat ha fler funktioner för familjer och allmänhet och ett centralbad ska därtill vara mer anpassad efter simundervisning och föreningsidrotten, däribland tävlingsverksamhet för simidrotten.

Planerade förändringar i anläggningsbeståndet

- Frölundabadet är stängt för renovering och planeras öppna igen under sommaren 2027. I samband med renoveringen genomförs en tillbyggnad av en extra undervisningsbassäng.
- Dalheimers hus bad är sedan årsskiftet stängt för renovering och underhållsåtgärder. Badet planeras öppna igen under hösten 2028.
- Byggandet av lokalbadet i Kortedala inleddes under 2024 och ska uppföras på platsen där den rivna ishallen Isdala tidigare stod. I januari 2025 ansökte entreprenör om konkurs, ny upphandling pågår under vår 2025, ny entreprenadstart planeras till höst 2025 och med denna fördröjning planeras färdigställande av entreprenaden till årsskiftet 2027–2028
- Även tidplanen för den pågående byggnationen av Askims simhall är förskjuten på grund av konkursen. Entreprenadstart planeras till hösten 2025 och med denna fördröjning planeras färdigställande av entreprenaden till årsskiftet 2027–2028. Den nya anläggningen planeras ha en större 25-metersbassäng och en större undervisningsbassäng jämfört med simhallen den ska ersätta.
- Ett detaljplanarbete pågår för att bygga ut Lundbybadet till ett utökat områdesbad där 25-meters bassängen ersätts av en 50-meters bassäng. Planens struktur och utbyggnadsordning innebär att ett nytt bad föreslås byggas samtidigt som det befintliga kommer kunna vara kvar i drift till cirka 2035. Den nya simhallen kan preliminärt stå färdig år 2032–2033 och kan då innehålla en 50-metersbassäng för tävlings- och motionssimning, två undervisningsbassänger samt en familjedel med plaskyta, lek- och varmpooler. Den nya simhallen kommer, till skillnad från den befintliga, inte ha något utomhusbad. Detaljplanen har dragit ut på tiden så det finns osäkerheter kring projektets tidplan.
- Ett lokalbad är planerat i Torslanda. Ett detaljplanearbete har startat under året. Simhallen planeras stå färdig årsskiftet 2031–2032.
- Valhallabadet ska enligt ett kommunstyrelsebeslut ersättas av ett nytt centralbad som ska lokaliseras i evenemangsområdet och beräknas stå färdigt 2031. Arbetet med planprogram, detaljplan och förstudie pågår för att få till stånd ett nytt centralbad som planeras bli Sveriges största badanläggning sett till vattenyta. Enligt förslaget ska centralbadet ha ytor för såväl tävlings- och träningsverksamhet som för allmänheten och innehålla bland annat två 50-metersbassänger, två undervisningsbassänger, en 25-meters hoppbassäng samt en familjedel.
- I samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen arbetar idrotts- och föreningsförvaltningen enligt ett uppdrag i Göteborgs Stads

Budget 2023 med att identifiera mark för en ny simhall i Majorna-Linné. Under året tas lokaliseringsalternativ fram där ett alternativ sedan ska konkretiseras i ett stadsutvecklingsförslag.

- Lisebergs vattenpark Oceana var planerad att invigas sommaren 2024 när byggnaden i februari samma år skadades kraftigt i en brand. Anläggningen väntas nu stå färdig under 2026. Oceana kommer erbjuda en annan typ badanläggning än vad förvaltningen driver och planerar för.

Behov av simhallar under kommande år

Göteborg har ett underskott av simhallar vilket gör att alla simhallar har en hög beläggning – något som påverkar alla målgrupper negativt på olika sätt. Den höga efterfrågan tvingar stundtals idrotts- och föreningsförvaltningen till svåra prioriteringar när många aktörer vill få tillgång till tider i bassängerna. Föreningar får sämre tider än önskat och tvingas bedriva verksamhet i olika simhallar vilket gör det svårt för föreningarna att utveckla sin verksamhet. Anläggningsbristen drabbar även simundervisningens möjlighet att få tider vilket kan leda till att simkunnigheten i staden påverkas på sikt. Skolorna har svårt att få tider och behöver lägga mycket tid och planering på att ta sig långa sträckor till lediga simhallar. Utrymmet för motionssimmare och andra är också begränsat.

De redan planerade investeringarna i simhallar innebär emellertid att staden ges en tydlig kapacitetsökning på sikt. Utöver de planerade investeringarna som beskrivs ovan har idrotts- och föreningsförvaltningen tagit höjd för ytterligare en simhall i den långsiktiga investeringsplaneringen, utan föreslagen lokalisering. Här behöver förvaltningen stöd av övriga planerande förvaltningar i att hitta en lämplig lokalisering som kompletterar befintligt utbud. Med den simhallen inräknad motsvarar den planerade simhallsutbyggnaden det behov som pekades ut i strategin för Göteborgs sim- och badanläggningar från år 2016. Utöver den nämnda simhallen kan det finnas behov av ytterligare en simhall på lång sikt, vilket framför allt har att göra med den förväntade befolkningsökningen.

Planeringen av simhallar har under de senaste åren styrts av nämndens strategi för Göteborgs sim- och badanläggningar som antogs 2016, men eftersom nämndens planerade investeringar omhändertar det behov av ny- och reinvesteringar som identifierades i strategin har strategin till stor del spelat ut sin roll. För att staka ut framtidens behov av sim- och badanläggningar behövs en strategisk inriktning som definierar nya målsättningar för anläggningsutbudet för att hantera föreningslivets behov, simkunnigheten och folkhälsan bland olika åldrar och grupper. Nedan nämns några exempel på områden som behöver ingå i en förnyad strategisk inriktning.

Simhallarna behöver i ökad utsträckning locka barn, unga och deras föräldrar till anläggningarna. Det är från unga år som vattenvanan etableras och simkunnigheten behöver upprätthållas upp i åldrarna. För att simhallarna ska nyttjas jämnt behövs ytterligare insatser för att skapa trygga och attraktiva miljöer för alla. Det handlar både om utbudet i simhallarna och stödjande faciliteter såsom omklädningsrum. Här ingår att utforma framtidens simhallar med flexibla omklädningsrumslösningar och trygga miljöer som underlättar för såväl hbtqi-personer och personer med funktionsvariationer som olika familjekonstellationer och personer med andra särskilda behov.

Varmbassänger och undervisningsbassänger är exempel på bassängtyper som det finns många olika användningsområden för och behov av. Både skolan och regionen ser behov av den typen av bassänger för simundervisning och rehabverksamhet. För att kunna nyttjas optimalt behöver det även finnas ytor i anslutning till bassängerna för exempelvis samlingar och andra funktioner kopplat till rehabverksamhet och simundervisningen.

Vidare är simidrotter som simhopp, vattenrugby och vattenpolo beroende av hopp- och djupbassänger, vilket för närvarande bara Valhallabadet erbjuder. Det kommande centralbadet planeras omhänderta den typen av bassäng men det kan finnas behov av att tillföra fler hopp- och djupbassänger i planeringen av kommande simhallar. Ytbehov som kompletterar simträning, så kallade torrtytor, behöver omhändertas.



Foto: Lo Birgersson.

Utomhusbad är mycket populära och fyller en viktig funktion för att främja vattenvana men anläggningens värde och verksamhetsnytta beskrivs inte i aktuell badstrategi. Behovet av utomhusbad är stort och kommer öka när utomhusbadet på det befintliga Lundbybadet avvecklas. För att främja en vattenvana hos de grupper som har långt till sitt närmaste friluftsbad samt tillgodose efterfrågan på simning och bad i klorerat och tempererat vatten bör planeringen ta höjd för utomhusbad i staden. Plaskdammar och vattenlek ger liknande värden för de yngre barnen och kommer omhändertas i stadsmiljönämndens budgetuppdrag om att föreslå platser för nya plaskdammar i staden.

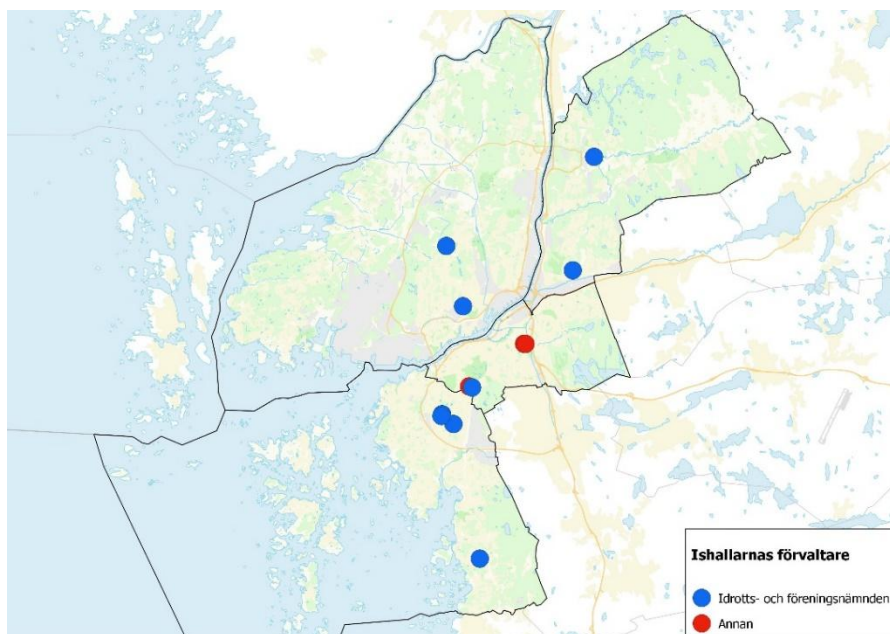
Förvaltningen har under 2025 fått frågeställning kring hur det långsiktiga behovet av Styrso simhall ser ut. Inriktning som föreslås enligt badstrategin vara att badet ska finnas kvar med nuvarande funktionalitet.

Ishallar

Det finns 11 ishallar i Göteborg som alla är kommunalt drivna, se Figur 2. Idrotts- och föreningsförvaltningen har driftansvaret för alla ishallar förutom de av Got Event drivna Frölundaborg och Valhallarinken samt eventarenan Scandinavium.

Flera nya ishallar har invigts under senare år genom Slotsskogens ishall som är en ersättning för den tidigare Slotsskogsrinken samt nya ishallar i Kvibergs Park och Ruddalen. Kvibergs Parks is- och sporthall byggdes för att ersätta Isdala i Kortedala medan isytorna på Ruddalen innebar en förstärkning.

Ishallarna används främst av föreningsidrotten men även allmänheten och skolor. Inom föreningsidrotten är det framför allt paradrott, konståkning och ishockey som använder ishallarna. Ruddalens isytor används även för bandy och hastighetsåkning på skridskor. Allmänheten har under vissa tider möjlighet att använda flera av ishallarna, där isytorna på Ruddalen står för den största delen av den öppna verksamheten. Skolor har möjlighet att boka enskilda tider i samband med den öppna verksamheten alternativt boka hela anläggningen.



Figur 2. Ishallar i Göteborg

Av Idrottsvaneundersökningen 2023 framgår att relativt få av stadens vuxna invånare besöker en ishall regelbundet men att ishallar samtidigt är en efterfrågad anläggningstyp. Fyra procent uppger att de besöker en ishall minst varje månad och nio procent att de besöker en ishall minst varje halvår. Bland de som ofta besöker en ishall finns en högre andel boende i stadsområde Sydväst, personer som är 45–59 år samt män. Tio procent av de svarande pekar ut ishallar som en anläggningstyp som de vill se fler av i Göteborg. De som bor i de västra delarna av Hisingen, ett område som saknar ishall, efterfrågar i högre utsträckning fler ishallar i staden.

Planerade förändringar i anläggningsbeståndet

- Det pågår ett arbete med detaljplan och förstudie för att ersätta Rambergsrinken med en ny ishall i samma kvarter. Detaljplanen, som även inkluderar ett utbyggt

Lundbybad, har dragit ut på tiden på grund av att planeringen av ett nytt närsjukhus lades ned. Detaljplanen pausades därför under ett års tid. Ishallen bedöms kunna stå färdig under 2030, förutsatt att antagen detaljplan är utan överklaganden och följer satt tidsplan.

- Ishockeyföreningen Frölunda HC planerar för en utökning av ytterligare en ishall i anslutning till Frölundaborg. I skrivande stund finns ett bygglov för projektet men inget genomförandebeslut varför utvecklingen är osäker.
- I Göteborgs Stads Budget 2023 fick nämnden i uppdrag att tidigarelägga byggnationen av minst en ishall utöver ishallarna i Kvibergs Park och på Ruddalen. Ett nytt försök att identifiera ett lämpligt läge för hallen har genererat några möjliga platser, utspridda över staden. Chanserna bedöms relativt goda att inom tre år planera och bygga en ishall på en av dessa platser.
- En lokalisering för en ishall i västra Hisingen har påbörjats i samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen. Arbetet är i ett tidigt skede och det är ännu för tidigt för att veta om lokaliseringen kommer att lyckas generera en lämplig plats för en ishall. Avgörande för lokaliseringsarbetet är att stadsbyggnadsförvaltningen har möjlighet att delta i arbetet, då uppdraget inte kan lösas självständigt av idrotts- och föreningsförvaltningen.
- Ett lokaliseringsarbete har även påbörjats tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen för en ishall vid Frihamnen. Projektet är i ett mycket tidigt skede och är i investeringsplaneringen planerat för ett genomförande tidigast år 2032, vilket dock förutsätter en färdig detaljplan för projektet. Även här är förvaltningen beroende av att stadsbyggnadsförvaltningen har möjlighet att delta i arbetet, då uppdraget inte kan lösas självständigt av idrotts- och föreningsförvaltningen.

Behov av ishallar under kommande år

De nyttillkomna isytorna ger staden en välbehövlig kapacitetsökning. Med fler tillgängliga istider ges besökarna bättre möjligheter att åka skridskor. Mycket talar emellertid för att det finns behov av fler ishallar kommande år, inte minst till följd av den prognostiserade befolkningsökningen. Den kommande planeringen behöver också beakta issporternas utveckling, den resurs som nu Ruddalens utvecklats till samt uttryckta behov från föreningslivet. Utifrån föreningslivet behov hörs mest önskemål om ytterligare isanläggningar i stadsområde Sydväst och i de västra delarna av stadsområde Hisingen.

I nämndens investeringsnominering finns medel för tre ytterligare ishallar på längre sikt, varav en andra utgörs av det lokaliseringsarbete som pågår på Hisingen. Dessa ishallsetableringar behöver tas omhand i stadsbyggnadsförvaltningens områdesplanering och också analyseras på nytt mot bakgrund av de förändringar i anläggningsbeståndet som skett på senare tid.

Allmänhetens användning och efterfrågan behöver även undersökas mer i detalj. När flera ishallar inte varit i drift de senaste åren har allmänhetens åkning begränsats under många år. Utifrån en sådan analys kan en bättre bild tecknas av hur behoven ser ut kommande år.

Idrotts- och föreningsförvaltningens strävan är att alla idrottsanläggningar ska användas effektivt men ishallar är i det avseendet en svårhanterad anläggningstyp. Det finns flera skäl till det. För det första är det i många sammanhang svårt att förena behoven hos de

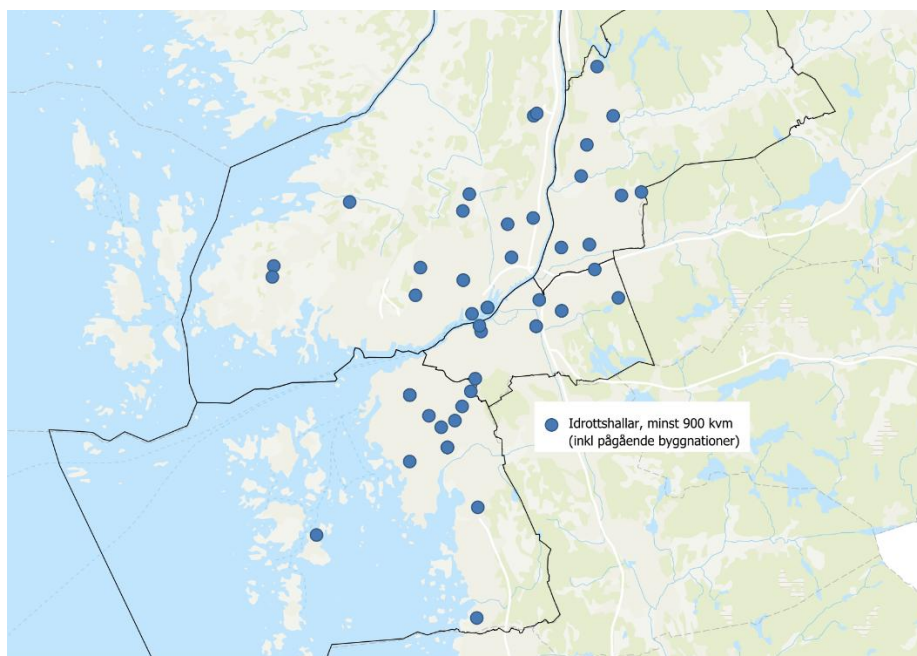
olika föreningsidrotterna som använder ishallarna. För det andra är behoven av tider och isyta koncentrerade till vardagskvällar och helger medan det är ett begränsat intresse för att åka skridskor dagtid på vardagar. För det tredje är säsongen för ishallsidrotterna begränsad och sommarperioden är svår att fylla med annan verksamhet utan att riskera skador på anläggningen.

Även om det är Göteborgs Stads generella inriktning att arbeta för mångfunktionella idrottsanläggningar finns det skäl att i det kommande planeringsarbetet överväga ishallar som inriktar sig på vissa målgrupper. Anledningen är att det är svårt att utforma en anläggning som helt tillgodoser behoven hos allmänheten, ishockeyn, konståkning, parasporten och andra idrotter i en och samma anläggning. En ishall inriktad mot konståkning skulle exempelvis ge tillgång till en anläggning med för idrotten mer ändamålsenliga funktioner samtidigt som det skulle frigöra fler bokningsbara tider för övriga idrotter på de andra anläggningarna.

Allmänhetens efterfrågan om att åka skridskor är stor under begränsade perioder under året. Ett sätt att tillmötesgå den önskan är att i högre utsträckning planera för temporära anläggningar; att spola isbanor på lämpliga utomhusytor såsom grusplaner, alternativt att etablera temporära konstisytor med sarger. Ett annat sätt att effektivisera nyttjandet av anläggningarna är att stärka kommunikationen kring vilka anläggningar som finns för allmänheten och att försöka styra besökare dit det finns mest utrymme och kapacitet.

Idrottshallar

Idrottshallar som kategori innefattar både sporthallar som är funktionella för en rad olika idrotter och hallar som är utformade efter specifika idrotters behov såsom gymnastikhallar, rackethallar och kampsportshallar.



Figur 3. Idrottshallar (med en spelplan på minst 900 kvm) i Göteborg, inklusive hallar som byggs just nu.

I staden finns knappt 60 sporthallar av fullmåtsstorlek och 10 sporthallar som är i en något mindre storlek. De flesta av hallarna ägs och drivs av kommunen men flera ägs,

med eller utan föreningsdriftsavtal, av företag, föreningar eller andra ideella aktörer. Utöver dessa finns det cirka 70 kommunala idrottshallar av mindre storlek i anslutning till skolor.

Idrottshallarna inhyser i de flesta fall ett stort antal idrotter. Tiderna på sporthallarna fördelas till idrotterna volleyboll, basket, handboll, innebandy, rollerderby, gymnastik och futsal. Även andra idrotter, såsom cheerleading, frisbee, inlinehockey och cricket, använder sporthallarna för sin verksamhet. De mindre idrottshallar i anslutning till skolor används bland annat för gymnastik, motionsgymnastik, kampsport, futsal och bordtennis.

Generellt för de flesta idrottshallar är att de främst används av skolans verksamhet på dagtid och av idrottsföreningar på eftermiddagar, kvällar och helger. Utbyggnaden av idrottshallar samplaneras till stor del med grundskoleförvaltningen och stadsfastighetsförvaltningen. Det innebär att planeringen till stor del följer befolkningsutvecklingen och behovet av skolplatser. För att ytterligare skolidrottshallar ska bli en bokningsbar resurs för föreningslivet behövs fortsatt samarbete med grundskoleförvaltningen och stadsfastighetsförvaltningen.

Kommunfullmäktige godkände i maj återrapporteringen av kommunfullmäktiges uppdrag om ansvarsförhållandena för planering, byggnation och förvaltning av idrottshallar som år 2023 gavs till grundskoleförvaltningen, idrotts- och föreningsförvaltningen och stadsfastighetsförvaltningen. Med beslutet klargjordes att både idrotts- och föreningsnämnden och stadsfastighetsnämnden ska bygga för såväl skolans behov som föreningslivs-/idrottsbehov. Det tydliggjordes också vilka hallar som ska byggas av vilken nämnd: stadsfastighetsnämnden bygger de hallar som är lokaliserade på skoltomten och idrotts- och föreningsförvaltningen bygger de hallar som har ett externt läge i förhållande till skoltomten. För att samarbetet mellan nämnderna ska utvecklas i enlighet med vad som beslutades i utredningen behöver nu ett antal produkter och processer – allt från behovsidentifikation till det att verksamheten flyttar in i en färdig anläggning – utvecklas.

Samverkansformer behöver också utvecklas kopplat till stadsbyggnadsförvaltningen och den taktiska planeringen. De idrottshallar som byggs av förvaltningen planeras med utgångspunkt i ett områdesbehovsperspektiv och en behovsbeskrivning där bland annat föreningslivets och verksamhetens behov lyfts in. Den 1 februari 2024 (§ 27) gav kommunfullmäktige idrotts- och föreningsnämnden i uppdrag att ta fram funktionsprogram för idrottshallar och bollplaner. Syftet med funktionsprogram är att bidra till en ökad förutsägbarhet vad gäller funktionalitet och utformning vid planeringen och byggnation av nya anläggningar. Arbetet med funktionsprogram pågår och samarbetet med grundskoleförvaltningen ska utvecklas under hösten 2025 i syfte att stärka förutsättningarna för samnyttjan. I arbetet med funktionsprogram och strategisk inriktning för sporthallar föreslås den tillämpade kategoriseringen av idrottshallar med hallkategorierna 0–3 tas om hand. De fyra olika halltyperna nämnden tillämpar skiljer sig i storlek och funktionalitet där den minsta, kategori 0, oftast kräver minst bruttoarea och är avsedd för bara träningsverksamhet. En kategori 3 hall är en stor besöksanläggning med det högsta antalet publikplatser och motiveras av framför allt föreningslivets behov.

Idrottshallar är en typ av idrottsanläggning som det finns en stor volym av och som dessutom samplaneras med skolan. Det gör att det finns ett behov av en strategisk och

långsiktig inriktning för hur Göteborgs Stad ska tillgodose behovet av idrottshallar i olika delar av staden och med vilket innehåll. Stärkta analysunderlag, till exempel analyser av göteborgarnas geografiska närhet till idrottshallar, är ett första steg i utvecklingen och under året påbörjar förvaltningen ett arbete med att utforma en strategisk inriktning för planeringen av idrottshallar. En tydligare strategi för försörjningen av idrottshallar skulle ge bättre förutsättningar att förverkliga målsättningen i Göteborgs Stads idrottsprogram om ett bredare utbud av idrottsanläggningar som används jämlikt.

Planerade förändringar i anläggningsbeståndet

I stadsområde Centrum byggs för närvarande två idrottshallar i idrotts- och föreningsnämndens regi: en sporthall vid Masthuggstorget och en sporthall i Slotsskogen, båda beräknas vara färdiga år 2027. Ett planeringsarbete pågår även för ersättningsanläggningar och en utökning av Valhalla sporthallar genom centralbadsprojektet. För Rosendalshallarna pågår detaljplan och förstudie för att möta ett utökat skolbehov och för att ersätta de befintliga hallarna. Även vid Jaegerdorffsplatsen, Mossen och Smörgatan pågår detaljplaner som innehåller nya idrottshallar. Bland stadsfastighetsnämndens projekt pågår detaljplanearbeten för skolutvecklingar med fullmättshallar vid Annedalsskolan, samt Ebbe Lieberathsgatan i Krokslätt.

I stadsområde Sydväst har arbete med ett stadsutvecklingsförslag för Värens idrottsområde grundat i tidigare projektutveckling och planprogram startat under året. Detaljplan för Västerhedsskolan har påbörjats under 2025 men grundskolenämnden signalerar i sin lokalbehovsplan för i år att genomförandet av Västerhedsskolan kommer skjutas fram ett par år och att bedömningen i nuläget är omkring 5 år. Under året tar Vättnedalsskolans idrottshall ytterligare steg mot ett genomförande och tidplanen är att hallen ska stå klar 2028. Planen är att förvaltningen ska ta över Vättnedalsskolans idrottshall efter att den färdigställts. Det pågår ett utredningsarbete kring möjligheterna att utveckla Önneredsskolan där det finns osäkerheter kring för vilken kapacitet det ska byggas ut för och därmed hur stort idrottshallsbehovet blir. Utbyggnaden av Påvelundsskolans idrottshall är inte helt säkerställd men preliminärt är hallen klar år 2027. En skolutveckling för den befintliga Lindåsskolan kan komma att påverka både dagens skolidrottshall och Lindåshallen som är lokaler skolan och föreningslivet använder idag.

I stadsområde Hisingen har sporthallen vid Backavallen beviljats bygglov och planeras stå färdig 2027. Förstudie och planarbete pågår även för en ny sporthall vid Backaplan och denna ligger i nämndens investeringsnominering för åren 2027–2029. Stadsfastighetsnämnden har ett antal pågående projekt där skolidrottshallar är aktuella. Beslutade projekt som pågår och förväntas realiseras inom nutid (1–5 år) är sporthallar på Gunnestorpsskolan (2026), Nöleredsskolan (2027), Lerlyckeskolan (preliminärt 2028) och Jättestensskolan (preliminärt 2029). Det pågår förstudier i detaljplaneskede för nya skolor (alternativt skolor som ska utöka elevantalet) med skolidrottshallar på Backaplan, Länsmansgården, Björlandaskolan, Kvistljungeby, Lindholmen (Regnbågsgatan) och Brudbergsskolan. Dessa förväntas realiseras inom närtid (5–10 år). En förstudie pågår även för en skolidrottshall på Lillebyskolan. Planarbetet vid Brudbergsskolan med tillhörande idrottshall har på grund av förändrade planförutsättningar dragit ut på tiden, arbetet har dock återupptagits och fortskrider under året. Samtliga av dessa framtida utvecklingar för skolidrottshallar är planerade som fullmättshallar.

I stadsområde Nordost pågår ett detaljplanearbete som berör Gamlestadshallen. Förvaltningens inriktning är en ny hall som bland annat ska tillgodose befintligt och tillkommande skolbehov. Utvecklingen på platsen bedöms kunna tillgodose ett utökad föreningslivsbehov och behöver analyseras utifrån området. Skolbehovet behövs omkring 2029–2030. Förutsättningarna för ett genomförande av en ny sporthall som förvaltningen har beslutat att ta över vid Gårdstensskolan utreds. Tidigare bedömning om ett färdigställande 2027 bedöms i nuläget inte kunna klaras utan skolan förväntas öppna tidigast våren 2029. En idrottshall planeras kopplat till skolutveckling i Gunnilse. Detaljplanens samråd är planerad till hösten 2025, därefter påbörjas en förstudie.

Utveckling av behovsanalyser för idrottshallar

Under året har förvaltningen gjort avståndsanalyser till befintliga idrottshallar som underlag till behovsanalysen i denna lokalbehovsplan. Avståndsanalyser är en av flera typer av analyser och behovsdrivande faktorer som kommer behövas för att förvaltningen ska kunna ta fram en strategisk inriktning för sporthallar och samtidigt kunna konkretisera behovsbilden på delområdesnivå.

Avstånd till närmaste fullmättshall används som ett slags mått på kvalitet i både idrottsprogrammet, där det är en av flera indikatorer för att uppfylla ett av målen, och stadens riktlinje för styrande nyckeltal, där det är uttryckt som en vägledning för framtida lokaliseringar. Att ha god närhet enligt riktlinjen innebär ett avstånd på mindre än 1 kilometer gång- och cykelväg till en idrottshall. Acceptabel närhet är upp till 2,5 kilometer från hemmet till en anläggning. Analyserna är gjorda utifrån invånares bostadsadress och deras närmaste idrottshall på gång- och cykelvägsavstånd till befintliga samt vissa av stadens planerade idrottshallar. De hallar som är under planering och som är medtagna i analysen är antingen i detaljplane- eller projekteringsskede. För att bedöma behov utifrån nyckeltalen om 1–2 hallar på 10 000 invånare har delområdesprognosen för befolkningen som sträcker sig fram till 2032 använts tillsammans med dagens befolkningskoncentration av barn och unga.

Behov av idrottshallar under kommande år

I stadsområde Centrum förbättras anläggningsförsörjningen väsentligt under kommande år. Detta dock under förutsättning att idrottshallsutvecklingarna vid Jaegerdorff, Annedalsskolan, Mossen och Ebbe Lieberathgatan och Smörgatan realiserar. Särskilt en lokalisering vid Ebbe Lieberathgatan i Krokslätt skulle bidra till att förbättra närheten till en anläggning för många boende i området som idag inte har ett acceptabelt avstånd till närmsta hall. Detta gäller även en idrottshallsetablering vid Mossen. Även centralbadet med idrottshallar bidrar till en förstärkt kapacitet vid ett genomförande givet att projektet fortsatt innebär en utökning av hallkapaciteten med en hall. Genom evenemangsområdets föreslagna utveckling förbättras anläggningstillgången för såväl breddidrotten som för större idrottsevenemang.

Om de planerade hallarna realiserar har i princip hela stadsområdet acceptabel närhet till en idrottshall. Dock är befolkningstätheten inom området hög vilket gör att staden inte når upp till de styrande nyckeltalen sett till antalet invånare inom stadsområdet. Ytterligare hallkapacitet är därför motiverat i stadsområdet. Anläggningar i Centrum har dessutom kapacitet att vara en resurs för fler brukare än enbart centrubaserade föreningar varför en överetablering i området kan ses som gynnsamt för hela staden.

Området har goda förutsättningar att husera ytterligare specialiserade idrottsanläggningar som kommer hela staden till gagn till följd av detta.

I stadsområde Sydväst ses Välen som en strategisk lokalisering av en större sporthallsanläggning utifrån att det finns ett starkt lokalt föreningsliv i denna del av staden samt att det är det enda befintliga större idrottsområdet som går att utveckla i sydväst. En större hall än uttryckt i den tidigare projektutvecklingen skulle avlasta och skapa bättre förutsättningar för rekrytering och tillväxt inom idrotten. En större anläggning kan också motiveras utifrån ett förändrat behov och önskemål från flertalet elitföreningar i sydväst. De har idag inte tillgång till någon arena som uppfyller kraven och för att finnas kvar som föreningar i sydväst är det av största vikt att de har all sin verksamhet i området. En större anläggning motiveras också av en erfarenhet av att det saknas hallar som är större än träningshallar men mindre än de största anläggningarna (exempelvis Scandinavium, Prioritet Serneke Arena och Frölundaborg). Det saknas mellanstora evenemangshallar med publikkapacitet på 1 500–2 000 personer, vilket krävs för internationella ungdomsturneringar och stadsdelsanknutna kultur- eller föreningsevenemang. Sydväst står idag utan en arena av denna typ, vilket riskerar att skapa en geografisk obalans i möjligheterna till både idrottsutövning och publikupplevelser.

Norra Askim/Järnbrott är ett större sammanhängande område med bedömd fortsatt brist då det inte finns någon skolutveckling i det området innehållande en större hall. Större sammanhängande områden med lägre befolkningskoncentrationer och med längre avstånd finns i Älvsborg, Fiskebäck och Näset. Framtida skolutveckling vid Nygårdsskolan och Fiskebäckskolan behöver omhänderta en större hall. En ny idrottshall vid Västerhedsskolan är en välmotiverad tillkommande resurs utifrån närhetsanalysen.



Foto: Maria Blomstrand.

I stadsområde Hisingen finns det ett behov av ytterligare en kategori 3-hall utöver befintliga Lundbystrandshallen samt Lundbyskolans sporthall. På norra Hisingen finns det behov av en utökad hallkapacitet då stora delar av föreningsverksamhet på Hisingen i dagsläget omhändertas inom stadsområde Nordost. En idrottshall i Kärra behöver tillkomma för att förbättra kapaciteten i området.

Under förutsättning att idrottshallsutvecklingarna i Länsmansgården, Jättestensskolan och Lerlyckeskolan tillkommer förbättras närheten för många bostadsområden som idag har mer än 1 km till anläggning. Dessa hallar kan också bli resurser för befolkningstäta Biskopsgården. Lillebyskolan och Björlandaskolan kan motiveras utifrån samma förhållanden som för centrala Hisingen men där Lillebyskolan skapar närhet för fler barn och unga än Björlanda.

Fortsatt finns närhetsbrist i ett större sammanhängande område inkluderande Kyrkbyn, Bräcke, Sannegården och Eriksberg. Eriksberg har en något högre befolkningskoncentration än de övriga delområdena. Brämaregården är ett mindre område med sämre närhet och med en koncentration av barn och unga. Gerrebacka och Amhult är områden där det finns relativt höga befolkningskoncentrationer och med fortsatt brist. Här behövs kommande halletableringar tillkomma till planeringen.

Stadsområde Nordost är relativt välförsörjt på idrottshallar. Då många delar av stadsområdet är glesbefolkat har också delar av området fortsatt längre än acceptabelt avstånd till en idrottshall. Det planeras för nya hallar i Gunnilse, Gårdsten och Gamlestan. Det råder stor osäkerhet om idrottshallen i Gårdsten kommer realiseras på grund av kostnadsbilden för projektet. Ytterligare kapacitet av fullmättshallar utifrån ett närhetsperspektiv kan motiveras i Kortedala, Utby och Olofstorp/Bergum. Sett sammantaget med övriga behovsdrivande parametrar så behöver dock befintlig hallkapacitet nyttjas högre innan dessa bör planeras.

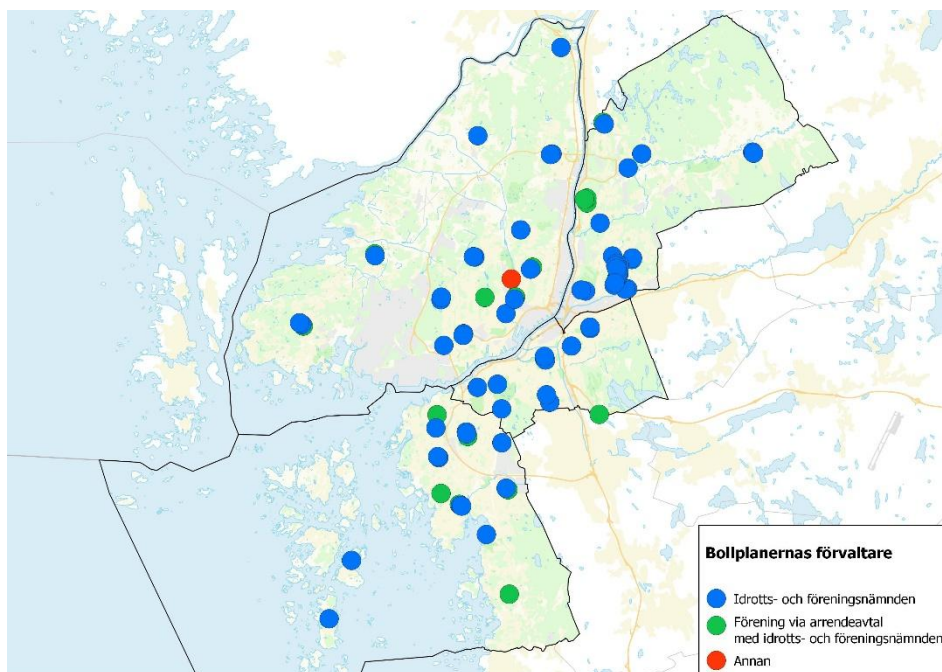
Den planerade idrottshallsutvecklingen i Gunnilse är ett behövligt tillskott i nutid men den ligger inte tillräckligt nära Björsared/Olofstorp för att kunna räknas att ge god tillgänglighet för det området som har en högre befolkningskoncentration.

Bollplaner

Det finns strax under 90 elvaspelsplaner för fotboll i Göteborg. Av dessa har drygt hälften konstgräs som underlag och resterande naturgräs. Det finns även ett 30-tal mindre bollplaner samt ett antal planer med grus som underlag som framför allt används som evenemangsytor och för spontanidrott. Till dessa tillkommer även de bollplaner som är en del av en arena, de av Got Event drivna Gamla Ullevi, Valhalla IP och Bravida Arena. Idrotts- och föreningsförvaltningen ansvarar för de flesta bollplanerna, men flera ägs av föreningar där marken upplåts med arrendeavtal.

Bollplaner används framför allt för fotboll, vars popularitet i staden är tydlig. Fotbollen är den föreningsidrott med klart flest aktiva medlemmar bland både pojkar och flickor. Av Idrottsvaneundersökningen 2023 framgår att fem procent av den vuxna befolkningen spelar fotboll i någon form och att sju procent, med en övervikt bland de yngre vuxna, vill se fler fotbollsplaner i staden. Bollplanerna används även av andra idrotter såsom cricket, landhockey, lacrosse, rugby, amerikansk fotboll, baseball/softboll och ultimate frisbee.

Närhet till en bollplan är särskilt viktigt för yngre barn. Fotbollsforeningar, särskilt de med verksamhet för yngre åldrar, har ofta en lokal medlemsbas vilket gör dem känsliga för längre avstånd och tillfälligt avstängda bollplaner. Utöver att vara tillgängliga för föreningslivets bokningar används många av bollplanerna för spontanaktiviteter av boende i närheten. I de fall där bollplaner är placerade i närheten av grundskolor eller gymnasieskolor används dessa ofta även för skolidrott och för fritidsverksamheten.



Figur 4. Bollplaner (elvaspelsplaner) i Göteborg.

På senare tid har stora förändringar skett inom svensk fotboll där efterfrågan och behovsbilden har förflyttats jämfört med hur fotboll spelats historiskt. I dagsläget är det uteslutande konstgräsplaner som efterfrågas av såväl fotbollsförbundet som enskilda föreningar. Förflyttningen mot konstgräs har skett gradvis i Göteborg. Tidigare fanns det fler planer med grusunderlag, men med tiden har flera av dessa ersatts med konstgräs tack vare konstgräsets fördelar som möjliggör spel året runt och som jämfört med grus minskar risken för skador. Förvaltningen har ett arbete att göra med att omvandla tidigare grusplaner till andra användbara aktivitetssytor.

En stor utmaning rör konstgräsplanernas miljöbelastning. Konstgräsplaner klassas som miljöfarlig verksamhet, och Naturvårdsverket har tagit fram vägledningar för hur miljöpåverkan bör hanteras. Som en del i detta arbete har miljöförvaltningen tagit fram en kunskapssammanställning med rekommenderade åtgärder för att minska spridningen av mikroplaster. Tre av dessa åtgärder har fördelats till idrotts- och föreningsförvaltningen: att informera föreningar om problematiken, ta fram en plan för vinterhållning samt att testa alternativ till gummigranulat.

Förvaltningen har de senaste åren agerat föregångare genom att testa miljövänligare alternativ till gummigranulat, men det har ännu inte gett tillräckligt goda spelegenskaper. För att begränsa användningen av gummigranulat (SBR) har förvaltningen beslutat att maximalt hälften av 11-spelsplanerna får ha SBR som infill (fyllnadsmaterial). Urvalet av vilka planer som får detta infill görs med omsorg utifrån både miljömässiga och verksamhetsmässiga behov. Under 2026 planeras flera planer att anläggas med mer miljövänliga alternativ till gummigranulat, samtidigt som förvaltningen strävar efter att möjliggöra en god och året-runt-baserad verksamhet för föreningslivet.

En annan utmaning är det höga slitaget på konstgräsplanerna. I den tätastaden med begränsade friytor används konstgräsplanerna mer och för fler ändamål, vilket minskar livslängden på underlaget och kräver tätare utbyten. För att säkerställa att barn och unga får så bra träningstider som möjligt väljer många föreningar att förlägga flera lags

träningar på samma bollplan vid samma tidpunkt. Det innebär att en elvaspelsplan en eftermiddag kan utgöra träningsplan för hundratals barn samtidigt. För de planer som ligger i anslutning till skolor, eller större bostadsområden tillkommer oftast ett stort nyttjande dagtid av skolbarn och närboende vilket gör att slitaget ökar. Den höga användningen gör att bollplanerna används effektivt, till nytta för närboende barn och unga och andra, men även att förvaltningen behöver byta ytskiktet oftare än planerat. Kostnaderna för att genomföra ett konstgräsbyte har därtill ökat kraftigt de senaste åren. I arbetet med fördelningen av tider på bollplanerna behöver kontrollen över hur högt nyttjandet faktiskt är förbättras för att på ett bättre sätt kunna uppskatta hur beläggningen är och därmed hur lång livslängd planen beräknas få.

Bollplaner är beroende av stödjande faciliteter såsom toaletter, omklädningsrum och förråds möjligheter. För att få ekonomisk bärighet och ett effektivt nyttjande av bollplaner är det därför fördelaktigt att samla flera bollplaner, alternativt åtminstone en fullmåttplan och några kompletterande mindre bollytor, i samma område. För närvarande finns enbart ett fåtal bollplaner som inte har stödjande funktioner. Maskinförråd och lagringsytor för drift av bollplaner behöver lokaliseras och finnas så att driftsorganisationen kan fungera optimalt.

Bollplanerna, i synnerhet de på Heden och i Kvibergs Park, används återkommande för evenemang. De årliga evenemangen Gothia Cup och Partille Cup innebär en stor beläggning på stadens, och grannkommuners, bollplaner. Idrottsvaneundersökningen visar att fotbollsevenemang är den typ av idrottsevenemang som klart flest göteborgare besöker. Gamla Ullevi, Bravida Arena och Valhalla IP ger, med en stor läktarkapacitet och många evenemang per år, goda förutsättningar för göteborgarna att ta del av fotbollsmatcher på elitnivå.

För att stärka kapaciteten för elitverksamhet genomför förvaltningen nu en utveckling av Ruddalens IP till en arena godkänd för Superettan. Nämnden ska även ersätta Valhalla IP när denna behöver avvecklas till följd av Centralbadet och övrig utveckling i evenemangsområdet. Dessa två tillskott skulle innebära en rikttningsförändring där nämndens anläggningar i högre grad riktar sig mot fotbollens elitverksamhet, ett behov som Got Event tidigare ensamt tillgodosett.

I juni 2024 hanterade nämnden en utredning över hur förutsättningarna för fotbollsverksamheten i centrala Göteborg kunde stärkas. Nämnden beslutade då om ett antal förstärkningar i anläggningsutbudet. De tre större beslutade investeringarna var att etablera en ny elvaspelsplan på Heden 1 som delvis kompensation för Valhalla IP, att etablera en sjuspelsplan på Dalen samt att bygga om Mossens IP från naturgräs till konstgräs. Utöver de större projekten beslutades även att fyra befintliga anläggningar skulle förstöras i samband med kommande utbyte av ytskiktet för att öka kapaciteten på anläggningarna.

Planerade förändringar i anläggningsbeståndet

- Under 2025 byggs en sjuspelsplan på Dalens grusplaner samt två femspelsplaner vid Härlanda Park.
- Under 2025–2026 planeras en ny elvaspelsplan att byggas på Heden 1.
- Under 2026 planeras nya konstgräsplaner att ersätta naturgräsplanerna Kviberg 9 och Ruddalen 5.

- Under 2027 planeras naturgräset på Mossens IP att bytas ut till konstgräs, förutsatt att pågående planarbete inom området fortskrider enligt nuvarande tidsplan.
- Projekt pågår för att uppgradera Ruddalens IP till en arena som är godkänd för spel i Superettan. Preliminär tidplan för läktaren är färdigställande hösten 2026.
- Arbete med ersättningsanläggningar för Valhalla IP pågår med förslag till en tudelad lösning. En kortsiktig tillfällig lösning är en elvaspelsplan som ska vara anpassad för elitettan för damer, placerad på Heden 1. Arbetet pågår för att hitta en permanent placering av en ersättningsarena av arenafunktionen för Valhalla IP. Ett stadsutvecklingsförslag för en placering på Kviberg är framtaget och nästa steg är att starta en detaljplan för projektet. Här behöver förvaltningen fortsatt stöd av övriga planerande förvaltningar och prioritering av planstart hos Stadsbyggnadsförvaltningen.
- Arbete pågår med att utveckla Änäsältet med fler aktivitetsfunktioner, bland annat en mindre konstgräsplan. Konstgräsdelen av projektet ligger planerat för byggnation under 2026.
- I samband med omläggning av befintliga konstgräsytor på Majvallen respektive Överåsullen, vilka för närvarande är planerade till år 2026 respektive 2027, planeras konstgräsyterna förstöras.
- I investeringsnomineringen för 2026 finns en nominering för att uppgradera Torslandavallen till en division 1-anläggning. Preliminärt ligger denna investering planerad till år 2027–2028.
- I investeringsnomineringen för 2026 finns även en nominering för två ytterligare bollplaner på Välen, varav en dedikerad för Rugby, en etablering som är beroende av kommande planarbete inom området. Preliminärt ligger denna investering år 2028–2029.

Behov av bollplaner under kommande år

Likt föregående års lokalbehovsplan bedöms behovsbilden som relativt välbalanserad med utbudet. I stadsområde Centrum finns det dock behov av att etablera fler ytor, något som nämnden också i juni 2024 beslutat att göra. På kort sikt finns således en rad investeringar som motverkar kapacitetsbristen. Nämnden får framöver analysera om de beslutade investeringarna har fått önskad effekt eller om det kvarstår ytterligare behov av att förstärka kapaciteten i centrala Göteborg.

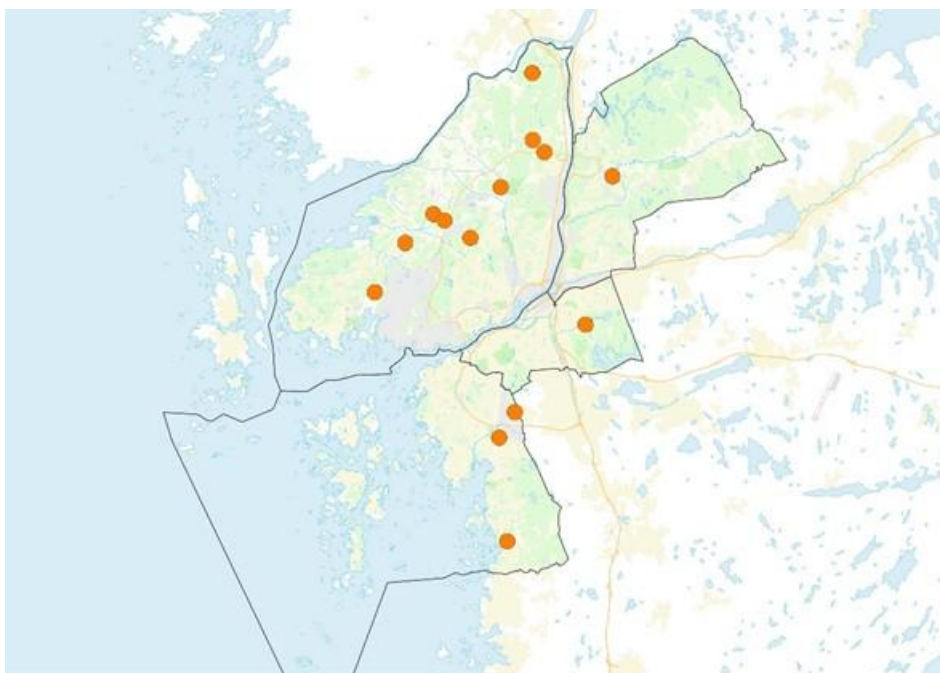
I stadsområde Sydväst upplever föreningslivet en stor brist av ytor till följd av en hög befolkningstillväxt i områden runt Hovås och Billdal. Denna behovsbild behöver fördjupas och hanteras i kommande utbyggnadsplanering av konstgräs.

Utöver de planerade investeringarna drivs ytterligare behov av bollplaner kommande år av befolkningsutvecklingen. Samtidigt som behovet av nya anläggningar inte bedöms som stort för närvarande finns behov av att utveckla de befintliga anläggningarna så mycket som möjligt. Det kan innebära investeringar för att förbättra befintliga naturgräsplaner liksom fortsatta investeringar i att testa och utvärdera olika typer av konstgräsmaterial.

Ridanläggningar

Det finns cirka 14 ridanläggningar som används av föreningar för deras verksamhet, se Figur 5. Idrotts- och föreningsnämnden har inte ansvar för någon av anläggningarna. I stället är ansvaret, på olika sätt beroende på vilken anläggning det handlar om, delat mellan exploateringsnämnden, stadsfastighetsnämnden, föreningslivet samt i vissa fall privata aktörer.

Ridanläggningarna används för föreningsdriven ridsport, ett samlingsbegrepp för olika aktiviteter med hästen i centrum, och för personer som vill rida på egen hand. En viktig del av den verksamhet som bedrivs på ridanläggningarna är ridskolor, vilket ger många barn och unga möjlighet att prova på ridning utan att behöva äga en egen häst. Föreningarna har ofta ett antal anställda som driver verksamhet och anläggning. Vidare tar många ridanläggningar emot personer som gör praktik, arbetsträningar eller som har grön rehab. En relativt ny samverkan mellan ett antal ridklubbar och grundskolan är genomförandet av aktiviteter och samvaro för barn och unga som har dålig närvaro i grundskolan. Satsningen har på kort tid gett mycket goda resultat då det stora flertalet av eleverna har kommit tillbaka till skolan helt eller delvis igen.



Figur 5. Ridanläggningar i Göteborg.

Det är för få platser tillgängliga på ridskolorna i Göteborg och det är dessutom för få ridskolor över lag då inte alla ridverksamheter uppfyller de olika myndighetskraven satta för ridskolor. Krav från bland annat Länsstyrelsen och Jordbruksverket för ridverksamheter som driver yrkesmässig verksamhet med hästar, exempelvis en ridskola, omfattar anläggning och anläggningsskötsel, hästhållning och olyckor och tillbud.

De välbehövliga renoveringarna eller ersättningsbyggnader innebär samtidigt höjda hyror för föreningar där alla redan har en ansträngd ekonomi.

Eftersom ridanläggningar är mycket ytkrävande är tillgången till mark helt avgörande för utvecklingen av stadens ridanläggningar. Göteborgs Stad har haft en särskild styrning för

utvecklingen av ridanläggningar i plan för ridsport 2020–2024. Två av tre delmål rörde specifikt anläggningsförsörjningen. Det ena är att långsiktigt säkerställa mark för ridsporten och det andra är att skapa förutsättningar för hållbara, tillgängliga och ändamålsenliga ridanläggningar.

I samband med att giltighetsperioden för plan för ridsport löpte ut vid årsskiftet har förvaltningen utvärderat arbetet (slutrapport godkändes av idrotts- och föreningsnämnden 2025-06-18). En av slutsatserna är att ridsportens intressen och behov inte har ett tillräckligt stort genomslag i stadens stadsutvecklingsprocesser. Markfrågan och utträngningseffekter till följd av andra stadsutvecklingsinitiativ innebär fortsatt en utmanande situation för många ridanläggningar. Ridsportens behov har inte prioriterats i tillräckligt hög utsträckning i den övergripande planeringen för att säkerställa mark för ändamålet på längre sikt. Slutrapporten menar att Göteborgs Stad står inför ett vägska. Antingen fortsätter planeringen och styrningen på den inslagna banan, vilket kommer innebära svårigheter för ridsporten, eller så görs tydligare prioriteringar där ridsporten fortsätter vara en del av det idrotts- och fritidsutbud som staden kan tillhandahålla.

Idrotts- och föreningsförvaltningen behöver stöd och utöka samarbetet med stadens övriga förvaltningar för att säkerställa ridsportens anläggningsbehov på sikt. Det arbete som gjorts hittills har inte varit tillräckligt.

Planerade förändringar i anläggningsbeståndet

Flera av stadens ridanläggningar hotas av undanträngning när staden växer och den arrenderade marken av olika skäl planeras för andra ändamål. Ridanläggningarna i Askim och Säve är exempel på anläggningar som hotas av avveckling eftersom markägarna kan låta marken tas i anspråk för andra ändamål.

Idrotts- och föreningsförvaltningen har arbetat aktivt för att kunna investera i att utveckla befintliga ridanläggningar. Det har funnits medel avsatta för en ny ridanläggning, men tillgänglig mark för ändamålet har saknats varför investeringar hittills inte har varit möjligt att realisera. Förvaltningen har genomfört en förstudie för att utöka kapaciteten för en befintlig anläggning, Långeberga ridklubb.

Behov av ridanläggningar under kommande år

Som en följd av ridsportens popularitet och de undermåliga befintliga anläggningarna är behovet av ridanläggningar stort och, i takt med att staden växer, ökande. Ridanläggningar når särskilt flickor och personer med funktionsnedsättning vilket är målgrupper som Göteborgs Stads idrottsprogram pekar ut som viktiga att nå.

Tillgången till ridanläggningar i Göteborg är låg jämfört med andra kommuner. I förvaltningens utredning ”Behov och förutsättningar för ridsporten att expandera” (behandlad på idrotts- och föreningsnämndens sammanträde 2021-04-20) drogs slutsatsen att ridskolorna behöver utökas med ytterligare 1 340 platser och 90 hästar för att Göteborg skulle nå upp till ett riksgenomsnitt.

Den pressade situationen innebär att inriktningen framåt behöver vara att undersöka alla möjligheter att uppföra nya ridanläggningar samt att rusta upp och bygga ut befintliga ridanläggningar. Trots beslutade målsättningar och strategier i Göteborgs stads plan för ridsport har stadens stadsutvecklande nämnder hitintills inte prioriterat mark och tagit

omhand de konkreta förslag för utveckling eller bevarande av ridsporten som lyfts fram. För att komma framåt i frågan är idrotts- och föreningsförvaltningen beroende av att frågan prioriteras hos stadens planerade förvaltningar, i synnerhet hos stadbyggnadsförvaltningens områdesplanering.

Utegym och andra aktiva utemiljöer

Aktiva utemiljöer definieras som utomhusanläggningar som är kostnadsfria och öppna för alla dygnet runt. Utegym, aktivitetsytor och hinderbanor är några exempel på stadens aktiva utemiljöer. Discgolfbanor kan också sorteras in under kategorin även om vissa anläggningar har banavgifter. Vissa anläggningar drivs av föreningar och andra av Göteborgs Stad. För de kommunala aktiva utemiljöerna finns det ett delat ansvar mellan idrotts- och föreningsnämnden och stadsmiljönämnden beroende på om anläggningen står på kvartersmark för idrott eller allmän platsmark.

Av stadens knappt 60 kommunala utegym drivs åtta av idrotts- och föreningsförvaltningen och övriga av stadsmiljöförvaltningen. Båda förvaltningarna har tillsammans därutöver ett antal aktivitetsytor, varav vissa ibland benämns näridrottsplatser. Bland övriga aktiva utemiljöer i idrotts- och föreningsnämndens regi finns bland annat en hinderbana, en gruppträningsplattform och en temalekpark, alla belägna i Kvibergs Park i stadsområde Nordost.

Det är svårt att ge en detaljerad bild av hur de aktiva utemiljöerna används eftersom de per definition inte kräver något inträde eller registrering. Av olika undersökningar framgår dock ett stigande intresse för den typ av idrott på egen hand som möjliggörs av aktiva utemiljöer. Förvaltningen undersöker möjligheterna för att följa upp användningen av de öppna anläggningarna som inte kräver bokning eller inträde. Ytor för aktivitet som inte har en tydlig programmering för vilken typ av aktivitet som kan bedrivas på platsen behöver värnas och utvecklas för att locka till egenorganiserad och spontan aktivitet.

Ytorna är även viktiga för förvaltningens verksamhet. Förvaltningen använder de aktiva utemiljöerna bland annat för bemannade gruppträningspass inriktade mot olika målgrupper. Anläggningarna utgör också samlingsplats för promenader, plats för lovaktiviteter och event som arrangeras av förvaltningen. Dessa aktiviteter följs upp gällande deltagarantal.

Av de vuxna i Göteborg som någon gång tränar så att de blir andfådda uppger 56 procent i Idrottsvaneundersökningen att de tränar utomhus, exempelvis i ett löpspår eller på ett utegym. En fjärdedel av de svarande säger att de minst varje halvår tränar på ett utegym. En femtedel av göteborgarna över 18 år vill se fler utegym i staden, vilket särskilt gäller kvinnor. Bland de som uppger att de regelbundet besöker ett utegym är det däremot en övervikt bland män.

Planerade förändringar i anläggningsbeståndet

Planeringen av utegym utgår från stadsmiljönämndens och idrotts- och föreningsnämndens handlingsplan för utegym. Göteborg fick under år 2024 ett tillskott av fem nya utegym i kommunal regi. Idrotts- och föreningsnämnden har byggt ett utegym vid Torslandavallen och stadsmiljönämnden ansvarar för fyra nybyggnationer i Brunnsbo, Angered, Östra Bergsjön och Björkekärr. Därutöver föreslås 19 befintliga utegym byggas

om och utökas med fler funktioner. Sex av dessa är i idrotts- och föreningsnämndens regi (Ruddalens, Dalens, Skatås, Kvibergs Parks utegym samt Blidväders och Länsmansgårdens aktivitetsytor) och övriga står under stadsmiljönämndens ansvar.

I ett längre perspektiv är planen att under de kommande åren sammanlagt bygga 26 nya utegym, avveckla fyra utegym och rusta upp 34 av de befintliga utegymmen. Ansvaret för investeringarna i de nya utegymmen är inte fastslaget eftersom alla nya utegym inte har en färdig lokalisering. Förvaltningen planerar att bygga fyra nya utegym, varav ett tillkom utifrån ett nämnduppdrag 2025.

Vidare har idrotts- och föreningsnämnden gett förvaltningen i uppdrag att bygga en näridrottsplats i Säve. Anläggningen planeras att färdigställas under 2026. Under 2026 planeras även en skatepark vid Varpaplan i anslutning till Slottsskogsvallen att börja byggas liksom skateparken vid Askim simhall.

På Ånäsfältet planeras en rad nya aktivitetsytor, däribland ett utegym. Projektet ligger för närvarande planerat för byggnation under 2026 och 2027.

Behov av aktiva utemiljöer under kommande år

Mycket talar för att det finns ett stort behov av fler aktiva utemiljöer i staden. Att på egen hand kunna aktivera sig i en utemiljö, utan att behöva förhandsboka eller betala inträde, överensstämmer med den flexibilitet i idrottandet som många efterfrågar. Aktiva utemiljöer är dessutom en kostnadseffektiv anläggningstyp vars ytbehov till stor del kan anpassas efter rådande markförutsättningar.

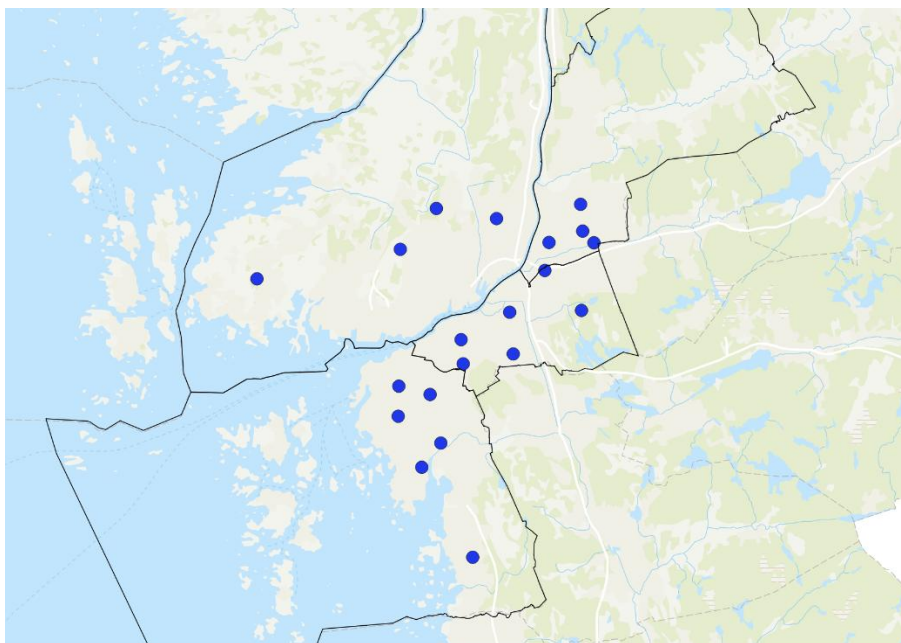
Det finns stora möjligheter att anpassa utformningen av de aktiva utemiljöerna vad gäller funktionalitet och inriktning. För att de aktiva utemiljöerna ska ha de största folkhälsoeffekterna behöver utformningen göras trygg och attraktiv för de grupper som inte har en stor träningsvana. I planeringen av nya aktiva utemiljöer är det viktigt att ta höjd för bemanningen av anläggningarna. Förvaltningen arbetar med att återkommande genomföra aktiviteter och bemanna de aktiva utemiljöerna, vilket bedöms vara viktigt för att locka träningsovana besökare till anläggningarna. I de flesta fall är det förvaltningens personal från närliggande anläggningar som bemannar de aktiva utemiljöerna.

För att använda vissa av de aktiva utemiljöerna är olika typer av utrustning såsom bollar och frisbeediscar en förutsättning. Att i samarbete med föreningsidrotten erbjuda utrustning för målgrupperna kan därför vara ett effektivt sätt att få miljöer att användas mer och av fler grupper. Förvaltningen har sedan några år erbjudit detta genom att i flera idrottsområden etablera boxar som gör det möjligt att låna utrustning. Fritidsbanken finns sedan 2024 med en anläggning på Frölunda torg och ytterligare etableringar finns i planeringen.

Planeringen av aktiva utemiljöer behöver göras tillsammans med andra förvaltningar och bolag. Det finns en potential i att samnyttja ytor, exempelvis skolgårdar, för att göteborgarna ska kunna ta del av dem under dygnets alla timmar. I det ingår att utforska hur olika typer av fysisk aktivitet, såväl den organiserade idrotten som fysisk aktivitet i vardagen, kan samspela och förstärka varandra. Vidare bör samarbetet med stadsmiljöförvaltningen utvecklas avseende planeringen av aktiva utemiljöer.

Idrottsområden

Ett idrottsområde utgörs av ett sammanhängande markområde med funktioner för flera idrotter och aktiviteter. Skatås, Kvibergs Park, Ruddalens idrottscentrum och Torslandavallen är några exempel på stadens idrottsområden. Beroende på hur man räknar finns det ett tjugotal idrottsområden i Göteborg.



Figur 6. Större idrottsområden i Göteborg.

Det finns flera vinster med att ha ett sammanhängande kluster av idrottsanläggningar. Flera idrottsanläggningar i samma idrottsområde ger driftmässiga fördelar och skapar möjlighet till gemensamma stödjande funktioner. Ett idrottsområde fungerar som en målpunkt för många och ger utrymme för olika typer av aktiviteter på samma plats. Ur ett folkhälsoperspektiv finns många fördelar med idrottsområdenas möjlighet att skapa olika ytor för fysisk aktivitet inom samma område och därmed kunna aktivera exempelvis en hel familj vid samma tillfälle. Många idrottsområden är belägna i naturnära lägen och har möjlighet att också erbjuda platser för rekreation och vila. Idrottsområden har således potential att locka både vana idrottsutövare och inaktiva till ökad fysisk aktivitet liksom att utgöra en viktig målpunkt även ur ett socialt perspektiv.

Förvaltningen ser ett stort behov av att utveckla de befintliga idrottsområdena för att skapa ett breddat utbud av aktiviteter och på ett tydligare sätt stödja möjligheten att idrotta på egen hand. Detta vid sidan om de traditionella idrottsanläggningarna som riktar sig främst mot föreningsidrotten. För att kunna skapa ett innehåll som attraherar många olika målgrupper och som möjliggör många olika aktiviteter behöver helhetsperspektivet finnas med genomgående i planering och utformning. Idrottsområdet Kvibergs Park är ett bra exempel på när ett område fått en sammanhängande utvecklingsplan och vision och där innehållet har utvecklats i enlighet med den.

I de flesta idrottsområden finns möjlighet att effektivisera ytor och att utveckla platserna med fler funktioner. Ur ett strategiskt perspektiv är detta viktigt att göra för att inte riskera att outnyttjade ytor tas i anspråk för andra ändamål. Idrotts- och motionsområden

är ytkrävande vilket gör dem svåra att ersätta på annan plats vilket också bekräftas av stadens översiktsplan.

För att idrottsområdena ska fungera som önskat behöver de ha en attraktiv och tillgänglig placering för besökare, där närhet är särskilt viktigt för de yngre målgrupperna. Utvecklad kollektivtrafikförsörjning och kollektivtrafiknära lägen är därför önskvärt. För att fungera för olika typer av evenemang behöver flera idrottsområden och aktivitetsytor kompletteras med funktioner som stödjer detta.



Foto: Lo Birgersson.

På flertalet platser i staden är idrottsområden, framför allt mindre och mellanstora, utmanade av annan utveckling. Denna utveckling är besvärande utifrån Göteborgs Stads målsättningar kring idrott och fysisk aktivitet. Idrotts- och motionsområden är många gånger ytkrävande vilket gör att de är svåra att ersätta på annan plats så om de byggs bort är de mycket svårt att ersätta dem på annan plats. Det är viktigt att bevara sammanhängande områden eftersom de ofta består av flera anläggningar och funktioner som är beroende av varandra. De fungerar som målpunkt för stadsområden och hänsyn ska tas för att säkra befintliga intressen samt möjliggöra utveckling och tillkommande behov. Vissa utomhusmiljöer nyttjas sent på kvällarna och kan i viss mån skapa störning i form av ljud och ljus vilket behöver beaktas i planeringen.

Planerade förändringar i anläggningsbeståndet kommande år

För närvarande pågår ett utvecklingsarbete för flera av förvaltningens idrottsområden och en planering för kommande utvecklingsarbete av övriga områden. Bland pågående utvecklingsplaner finns Ruddalens, Skatås och Torslandas idrottsområden. På Änäsältet pågår en enklare utvecklingsplan genom en förstudie för att utveckla området med fler aktivitetsytor. Under hösten startas arbete med Majvallens utveckling. På grund av pågående stadsutvecklingsprocesser pågår även arbete med att utveckla Mossens idrottsområde, Länsmansgårdens idrottsområde och Gamlestadens idrottsområde. Även

arbetet med att utveckla Välen i samband med kommande stadsutvecklingsprocess är under uppstart.

Behov av idrottsområden under kommande år

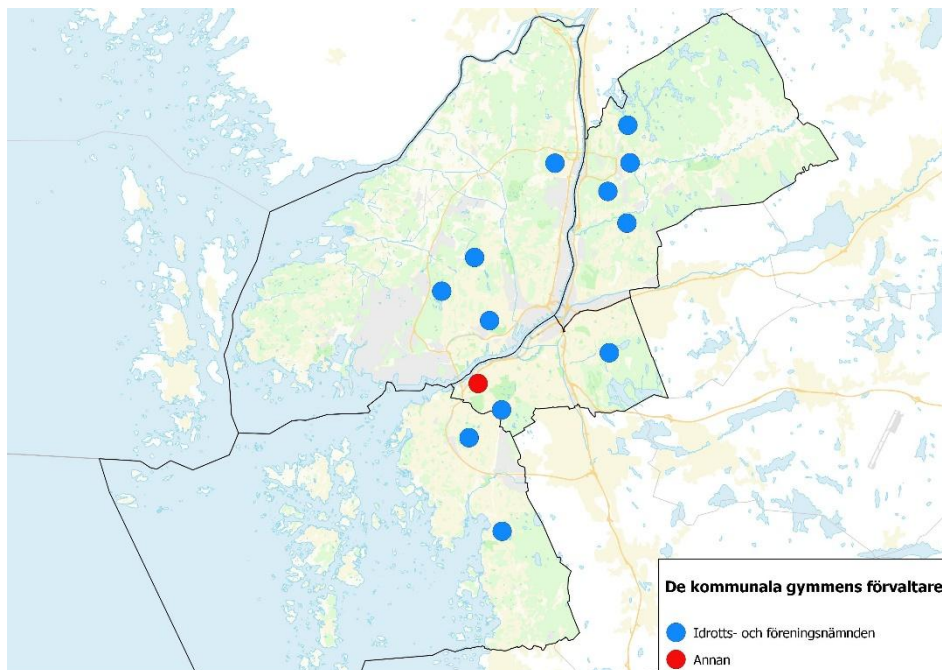
De flesta av förvaltningens idrottsområden har nyttjats som idrottsmark under en lång tid. För att hantera framtida behov i takt med större omvandlingsområden och befolkningsutvecklingen behöver ytterligare idrottsmark tillföras förvaltningen. Det finns behov av att reservera mark i de större kommande omvandlingsområdena för att tillgodose invånarnas möjlighet att idrotta, ha en aktiv fritid och främja folkhälsa framöver.

En kommande utveckling av Välenområdet kommer innebära en omvandling till en miljö med olika aktivitetsfunktioner, både utomhus- och inomhusanläggningar, som riktar sig till spontan och organiserad verksamhet. I det kommande planarbetet behöver tillräcklig mark för att tillgodose idrottsbehoven i området att säkras.

Inom ramen för arbetet med planprogrammet för Tynnered har förvaltningen drivit behovet av ytor för lek och idrott i anslutning till de områden där omfattande bostadsbebyggelse planeras. En framtida omvandling av Högsboområdet och utveckling av Frihamnsområdet behöver omhänderta behovet av idrotts- och rekreativmiljöer.

Gym och motionsanläggningar

Det finns tolv gym i Göteborg som drivs av idrotts- och föreningsförvaltningen. Hälften av gymmen ligger i anslutning till en motionsanläggning och hälften är samlokaliserade med en simhall. Utöver nämndens gym driver nämnden för funktionsstöd ett gym i Dalheimers hus som inriktas mot personer med funktionsnedsättning.



Figur 7. Kommunala gym i Göteborg.

De kommunala gymmen har en verksamhet som präglas av låga trösklar för grupper som är mer eller mindre inaktiva. Utrustningen och utbudet på gymmen anpassas efter äldre, barn och unga och personer med funktionsnedsättning, vilket bland annat innebär ett fokus på kom-i gång-pass och lättare vikter. Det är en målgruppsanpassning som går i linje med inriktningen i Göteborgs Stads idrottsprogram om att anpassa utbudet och verksamheten för att bidra till en jämlik användning av stadens anläggningar. Målgruppsanpassningen gör att verksamheten på de kommunala gymmen inte kan likställas med stadens många kommersiellt drivna gym.

De kommunala gymmen används för aktiviteter både inom förvaltningen och utanför förvaltningen. Förvaltningens uppsökande verksamhet och socialförvaltningarnas hälsotek är exempel på aktörer som använder de kommunala gymmen som plattform för att aktivera sina prioriterade grupper. Förvaltningen har även ett samarbete med Västra Götalandsregionen om insatser för personer med fysisk aktivitet på recept (FaR).

Bland besökarna på de kommunala gymmen finns en stor andel äldre och personer med FaR. Att träna styrketräning och konditionsträning på gym är en populär träningsform även sett till befolkningen i stort. Av Idrottsvaneundersökningen framgår att styrketräning och gruppträning hör till de vanligaste träningsformerna. Av samma undersökning framgår att tio procent av de vuxna invånarna vill se fler gym i staden.

Förvaltningens gymverksamhet fyller viktiga värden eftersom den når grupper som i låg utsträckning fångas upp av andra verksamheter som förvaltningen driver eller stödjer. Gymverksamheten och gruppträningsutbudet med subventionerade priser bidrar till att aktivera framför allt äldre, barn och unga samt personer med funktionsnedsättning och personer med FaR. Anläggningarna och utbudet bidrar också till att ge förutsättningar för stadens uppsökande och förebyggande arbete. På det sättet kan gymverksamheten nå målgrupper som sedan kan aktivera sig även på andra sätt.

Planerade förändringar i anläggningsbeståndet

När Askims simhall och Lundbybadet ersätts med nya anläggningar planeras inte de nya anläggningarna ha gym. Det innebär att antalet kommunala gym på sikt kommer minska till tio. De nya simhallarna kommer dock ha gruppträningsytor för att möjliggöra organiserade aktiviteter. Lundbybadet planeras även ha en yta för styrketräning.

Behov av gym och motionsanläggningar under kommande år

De kommunala gymmen har en relativt god geografisk spridning inom staden och har i sin verksamhet möjlighet att nå fler brukare. Inriktningen för stadens kommunala gym kommande år är därför att öka nyttjandet av de befintliga gymmen snarare än att etablera nya.

Lokaler för verksamhetsdrift

Driften av framför allt idrottsområdena och bollplanerna ställer krav på ytkrävande förrådsutrymmen för maskiner, fordon och utrustning och personalutrymmen. För att minimera onödiga och långa transporter samt skapa goda arbetsmiljöförhållanden arbetar förvaltningen nu med en rad utvecklingar för verksamhetsdriften. När Rambergsrinken ersätts med en ny ishall behöver den fullstora anläggningen med befintliga funktioner,

garage och förråd ersättas på annan plats på Hisingen och arbete pågår med alternativ för detta. Detta är ett viktigt steg för att kunna lämna den privata inhyrningen vid Tuvevägen och få en samlad funktion i stadsområde Hisingen. I samband med byggandet av en ny maskinhall på Hisingen behöver också personalutrymmen byggas.

I stadsområde Nordost är nuvarande lokaler för driften underdimensionerade och undermåliga. Därför pågår planeringen för en fullstor maskinhall med personalutrymmen inom Kvibergsområdet. En av de nuvarande förrådsbyggnaderna kommer troligt rivas för att ge plats åt ny byggnad.

Inriktningen är att lösa ett garage vid Heden kopplat till planerad utveckling i närtid. Även på Björlandavallen och Angeredsvallen pågår arbete med att tillskapa ett garage.

Skatås har också behov av maskinutrymmen och kommer hanteras inom ramen för utvecklingsplanen för området. Maskinverkstadsfunktionalitet kommer troligt finnas på ett flertal platser i staden.

Andra typer av idrottsanläggningar

Utöver de traditionella anläggningstyperna som idrotts- och föreningsnämnden historiskt sett har byggt finns det behov av andra typer av idrottsanläggningar. Det finns en rad idrotter vars lokalmässiga behov skiljer sig helt åt. När idrotters popularitet och behov förändras behöver förvaltningens analyser hantera detta och vara följsam gentemot den fluktuerande behovsbilden och föreningslivet samt allmänhetens önskemål och behov.

Även om flera racketsporter går att utöva i en traditionell idrottshall har många av idrotterna också speciella anläggningsbehov. Flera av de racketsportsanläggningar som finns inom staden är äldre och i behov av renoveringar, samtidigt som de på senare tid har kompletterats med många nya anläggningar genom den tidigare padelboomen.

Actionsporter har historiskt i huvudsak fått hantera sina egna lokalbehov, men här ser förvaltningen ett behov av att ta höjd för att stötta föreningslivet. Flera anläggningstyper som går att nyttja för till exempel skate och mountainbikeåkning går att införliva i förvaltningens idrottsområden och som ett komplement till övriga anläggningar. På Idrotts- och föreningsnämndens sammanträde 2025-06-17 bifölls ett Göteborgsförslag och förvaltningen gavs i uppdrag att verka för att etablera en actionhal för flera sporter i Göteborg. Här kan förvaltningen komma att behöva hjälp av stadsbyggnadsförvaltningen att identifiera lämpliga ytor förutsatt att ytor inte finns inom befintliga idrottsområden.

I förvaltningens utredning ”Översyn av träningslokaler för kampsport” (behandlad på idrotts- och föreningsnämndens sammanträde 2022-19-19) konstaterades att många kampsportsföreningar ser positiva värden med att bedriva sin verksamhet i egna lokaler men att en kommunal anläggning kan fylla ett behov för nya föreningar, mindre föreningar, föreningar som är mellan lokaler och föreningar som behöver kompletterande lokaler för att växa. Flera av förvaltningens pågående projekt inkluderar kampsport i någon form – däribland centralbadet och idrottshallen i Backaplan – och behoven av ytor för kampsport har även lyfts fram i utvecklingsarbetet på Välen. På grund av sina särskilda lokalbehov är dessa anläggningar dock svåra att samnyttja och byggs därför ofta som en specialanläggning. Förvaltningen behöver på ett tydligare sätt ta ställning till hur stor del av kampsportens behov som förvaltningens ska tillgodose genom egna

investeringsprojekt kontra investeringsbidrag till föreningslivet. Under 2025 invigdes Gårdsstens kampsportcenter som är ett resultat av ett samarbete mellan förvaltningen, föreningslivet och Gårdsstensbostäder. Projektet innehåller en dojo, huvudsakligen för capoeira, karate och judo.

För den långsiktiga planeringen är det viktigt att följa utvecklingen av nya idrotter. Som det konstaterades i den utredning (behandlad på idrotts- och föreningsnämndens sammanträde 2025-02-04) som förvaltningen gjorde tillsammans med Stockholms stad och Malmö stad finns det potential att genom satsningar på den växande e-sporten nå grupper som annars är svåra att nå. På nämndens uppdrag fortsätter förvaltningen att utreda förutsättningarna att utveckla stödet till e-sporten, bland annat genom att undersöka möjligheterna att etablera en e-sportanläggning på, eller i anslutning till, någon befintlig anläggning.

Förvaltningen har idag tre större utomhusanläggningar för friidrotten i form av Slotsskogsvallen, Angeredsvallen och den relativt nybyggda Björlandavallen. Utöver utomhusanläggningar finns flera inomhushallar för friidrottsverksamhet genom Angered Arena, Sandeklevshallen, Björlanda idrottshall och Lindåshallen. Här behöver behovsbilden förtydligas för att bedöma om de befintliga anläggningarna är tillräckligt för att tillgodose behovet eller om förvaltningen behöver investera i att utveckla de övriga anläggningarna, såsom Gamlestadsvallen, som till viss del har haft ett friidrottsutbud historiskt. Utöver förvaltningens anläggningar finns även Nya Ullevi som också erbjuder möjlighet att bedriva friidrottsverksamhet.

Förvaltningen har specialanpassat Svingelns sporthall för att möjliggöra för cricket och andra slagsporter inomhus. Det kan dock finnas behov av att etablera en dedikerad anläggning genom en slag tunnel eller liknande där slagsporterna kan utveckla sin verksamhet utanför utomhussäsongen.

I staden finns ett antal specialanpassade hallar för gymnastik, ytterligare två anläggningar är i planeringsskedet varav en av dessa är specifikt tänkt för trampolinverksamhet. Det kan dock finnas behov av att omhänderta gymnastikens behov i fler specialhallar och/eller kopplat till sporthallar. Här är takhöjder, golvyta och förrådsbehov särskilt viktiga.

Förvaltningen förvaltar sedan ett par år en stadslantgård i Bergum. Förvaltningen ger bidrag till flertalet andra lantgårdar inom staden.

Andra lokaler och ytor för föreningslivet

Utöver idrottsanläggningar behöver föreningslivet även andra lokaler och ytor för sin verksamhet. Det gäller både idrottsföreningar, som behöver förvara utrustning och uppehålla sig någonstans före och efter träningar, och andra föreningar såsom scoutföreningar och pensionärsföreningar. Föreningslivet signalerar generellt sett en efterfrågan på fler lokaler, men förvaltningen behöver kartlägga behoven mer i detalj för en mer precis nulägesbild. Med det sagt är frågan om förråds möjligheter i anslutning till aktivitetsytor, naturområden och anläggningar ett vanligt behov som når förvaltningen. Generellt finns ett förrådsbehov i de flesta av våra idrottsområden och anläggningar.

Utöver förråd signalerar föreningslivet om möjligheten till klubbhus, kanslilokaler och möteslokaler. Förvaltningen ser att dessa behov kan tillgodoses på olika sätt. Traditionellt och historiskt har en förening kunnat bygga ett klubbhus i direkt anslutning till den anläggning som de nyttjar. Detta är idag betydligt svårare, både på grund av ökade kostnader för byggnation och drift men också på grund av ökad konkurrens om marken. Här behöver förvaltningen och föreningslivet hantera behoven på ett annorlunda sätt framöver. Ett alternativ kan vara att i högre grad införliva både förråds- och samlingslokaler i högre utsträckning i de stödjande faciliteter som förvaltningen bygger i anslutning till idrottsanläggningarna.

En viktig strategisk fråga framöver för att tillgodose föreningslivets behov av andra typer av lokaler och ytor är samnyttjan inom staden. Förvaltningen ser att flera av de behov som föreningslivet har potentiellt kan tillgodoses genom att samnyttja existerande lokaler inom staden, vilka i huvudsak nyttjas andra tider än vad föreningslivet behöver. Här finns flera utmaningar att hantera framöver över förvaltningsgränserna, vilket tidigare har varit utmanande att få till.

En annan viktig faktor för föreningslivet är förutsättningarna för arrenden. Ridsport- och vattensporter är exempel på idrotter där klubbar på många håll inte har de avtal som krävs för att de ska kunna upprätta en långsiktigt hållbar tillgång till sin anläggning och få tillgång till de ekonomiska resurser och stöd som idrotten har möjlighet till. Här kompliceras frågan även av att staden har flera olika nämnder som förvaltar den aktuella marken.

En utvecklad lokalförmedling som kan hantera både en behovsbild och förmedla tillgängliga lokaler är fortsatt en nyckel för att stärka föreningslivets tillgång till övriga lokaler.

En annan nyckel för förvaltningen handlar om att tydligare marknadsföra övriga anläggningar som finns inom anläggningsbeståndet. Bokningsgraden på mindre aktivitetssalar och mötesrum är låg, vilket gör det svårt att motivera att bygga fler trots den behovsbild som presenteras. Genom att matcha behov och utbud på ett bättre sätt finns möjligheter att möta föreningslivets behov utan att behöva investera i många nya kompletterande lokaler och ytor.

Aktuella utmaningar och möjligheter

Det delade ansvaret för idrottsanläggningar ställer krav

Det stora antalet aktörer som bygger och förvaltar idrottsanläggningar är en styrka för försörjningen av stadens idrottsanläggningar, men kan leda till otydliga ansvarsförhållanden i den strategiska planeringen inom staden.

Idrotts- och föreningsnämnden har i tidigare lokalbehovsplaner lyft fram att det funnits otydligheter i olika nämnders ansvar vid planering och byggnation av idrottshallar. Det var mot bakgrund av det som idrotts- och föreningsförvaltningen, tillsammans med stadsfastighetsförvaltningen och grundskoleförvaltningen, på uppdrag av kommunfullmäktige tog fram en inriktning för ändamålet. Inriktningen förväntas ge tydligare ansvarsförhållanden och en mer effektiv planering framöver men kräver en stärkt samverkan mellan parterna för att nå eftersträvad effekt.

Det delade ansvaret för idrottsanläggningar tar sig uttryck även inom andra anläggningstyper. Både stadsmiljönämnden och idrotts- och föreningsnämnden bygger och har förvaltningsansvar för miljöer för spontanidrott, lek och idrott på egen hand. Det som styr ansvarsuppdelningen är bland annat markansvaret, om det rör sig om allmän platsmark, kvartersmark eller oplanerad mark. Planeringen av utemiljöer kräver därför en samverkan med stadsmiljöförvaltningen i olika frågor. Här behövs ansvarsförhållandena utredas vidare och samverkan stärkas för att skapa goda förutsättningar för fortsatt arbete. Den gemensamma handlingsplanen för utegym är ett steg i rätt riktning men behöver följas av liknande arbete för fler av de gemensamma anläggningstyperna för spontanidrott.

Efterfrågan av fler anläggningar som möjliggör seniorspel och elitspel och målsättningar om elitidrott i stadens idrottsprogram ställer i sin tur höga krav på samverkan med Got Event och en stärkt intern kompetens kring frågorna. Ansvarsförhållandet mellan idrotts- och föreningsnämnden och Got Event har ytterligare komplicerats genom förvaltningens utveckling av en elitanläggning på Ruddalen samt planeringen för ersättningen av Valhalla IP. Här behövs en ökad tydlighet kring hur ansvarsförhållandena ska vara framöver.

Föreningslivet och näringslivet bidrar till försörjningen av stadens idrottsanläggningar och Göteborgs Stad behöver ha en tydlig roll i förhållande till dem. Föreningars och den privata sektorns byggande av idrottsanläggningar kan strategiskt komplettera Göteborgs Stads insatser men är beroende av stöd och tydliga spelregler från kommunen. Föreningar har möjlighet att få anläggningsrelaterade stöd samtidigt som externa aktörer har möjlighet att arrendera kommunal mark för att bygga idrottsanläggningar. Kommunen behöver inom ramen för stadsutvecklingsprocessen i högre grad underlätta för andra aktörer att bygga idrottsanläggningar. Som en del av det arbetet behöver kommunen ha en strategi för när kommunen ska bygga idrottsanläggningar och när kommunen ska stödja andra aktörers byggande.

Under året har förvaltningen arbetat med att utveckla arrendeprocessen tillsammans med exploateringsförvaltningen och stadsmiljöförvaltningen. Syftet är att föreningslivet ska ha en väg in till staden när de söker arrende för att antingen bygga en anläggning eller

bedriva verksamhet på en yta. Arbetet syftar också till att skapa en större enhetlighet och jämlika förhållanden i arrendens utformning och avgiftsnivåer.

Behov av ökad styrning av planeringen av idrottsanläggningar

För att kunna förverkliga idrottsprogrammets målsättningar så behöver planeringen av idrottsanläggningar stärkas på den strategiska och taktiska nivån. Vilka principer ska vägleda för att vi ska kunna säga att behovet av en viss typ av idrottsanläggning är uppfyllt i ett geografiskt område av staden? Idrotts- och föreningsförvaltningen har inlett arbetet med att ta fram en strategisk inriktning för idrottshallar. Idrottshallar är en prioriterad anläggningstyp på grund av att den har en stor numerär och att planeringen kräver samordning med andra nämnder. Ett liknande arbete kan behövas även för andra typer av idrottsanläggningar.

Även i stadsutvecklingsprocessens tidiga skeden behöver idrottsbehoven finnas med på ett tydligare sätt än idag. Stadens nya områdesplanering innebär steg åt det hållet, men det finns mer att göra för att säkerställa att även idrottsanläggningar inkluderas när staden i övrigt växer och utvecklas. De styrande nyckeltalen är ett sätt att strategiskt styra, men när ännu inte hela vägen fram i implementeringen.

Nya sätt att utforma och förhålla sig till anläggningar

För att nå idrottsprogrammets målsättningar om ett ökat och mer jämlikt nyttjande av stadens idrottsanläggningar finns det skäl att utmana föreställningar om hur en anläggning bör se ut och vilket utbud de ska ha. Markbrist och andra faktorer kan även driva på behovet av att tänka nytt i utformningen av anläggningar. Det finns en efterfrågan på både ökad mångfunktionalitet och ökad specialisering, vilket stärker behovet av analysunderlag och en strategisk plan.

Det kan även behövas en ny blick på vad vilka miljöer och anläggningar som kan fungera som resurser för stadens idrotts- och fritidsliv. Exempelvis har många idrotter och friluftslivets organisationer natur- och motionsområden som sin aktivitetsplats. Förvaltningen föreslår öka samverkan med framför allt stadsmiljöförvaltningen för att bredda perspektivet om anläggningsförsörjning för idrotten samt stödja och stärka friluftslivets miljöer och värden.

Samtidigt som utformningen av idrottsanläggningar utmanas och utvecklas finns också ökad styrning på att hantera miljömässiga utmaningar. Målen från bland annat miljöprogrammet sätter stora krav på att minska utsläppen ur ett livscykelperspektiv från nybyggnation vilket gör att förvaltningen behöver göra avvägningar i utformningen av anläggningarna för att möta detta.

För idrottshallar och bollplaner, de två anläggningstyper där nyckeltal anges enligt stadens riktlinje, har nämnden i uppdrag att ta fram funktionsprogram för att skapa ändamålsenliga verksamhetslokaler och utemiljöer samt beskriva kompensatoriska åtgärder i de fall nyckeltalen inte kan uppnås i stadsplaneringen. I samma riktlinje pekas närhet från hemmen ut som en vägledande princip vid lokaliseringen av nya idrottshallar och bollplaner.

I arbetet med funktionsprogram har nämnden möjlighet att tydliggöra inriktningen för den framtida utformningen av anläggningstyperna. Idrottshallarna har en stor potential att

kunna utnyttjas mer jämlikt. De är med sin numerär, spridning i staden och mångfunktionalitet en idrottsmiljö som kan bidra både till lokalsamhället och föreningslivet. Det finns koncept för utveckling av idrottshallar så att idrott och rörelse blir tillgängliggjort för fler genom innovativa lösningar och med en yt- och volymeffektivitet. Nämnden bör ta steg i en sådan utveckling alternativt pröva i ett eller ett par projekt där de ytmässiga förutsättningarna finns.

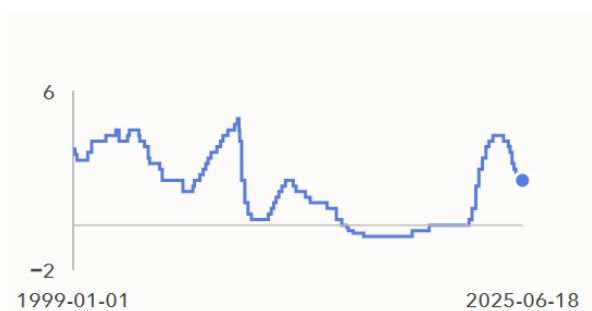
Synliggöra idrottens nytta för staden och folkhälsan

Trots att anläggningar för idrottsändamål inte är någon lagstadgad verksamhet och idrottsmiljöer inte definieras som ett allmänt intresse enligt plan- och bygglagen bör en strävan i den taktiska planeringen vara att idrottsytor och anläggningar tillkommer och värnas i ökad grad. Att bevara innebär att vara restriktiv med bebyggelse eller åtgärder som försvårar, försämrar eller tar bort aktivitetsytor på idrottsanläggningar eller i idrottsområden. I översiktsplanen är denna inriktning tydlig, men i detaljplaneringen tenderar det ändå att naggas på stadens idrottsytor. Idrottsmiljöerna möjliggör möten och aktiviteter och är värdefulla resurser för att möta de folkhälsoutmaningar som finns i samhället kopplat till inaktivitet, stillasittande och ensamhet. Det är belagt att fysisk aktivitet kan ge stora hälsovinster och leda till väsentliga minskningar av samhällets kostnader. Ju större risk vi har för ohälsa desto större vinst är det att idrotta, vara fysiskt aktiv och/eller vistas i naturen. Stadsutvecklingsprocessens analyser bör utifrån ovanstående utvecklas så att de inbegriper samhällsekonomiska aspekter av idrott och dess anläggningar.

Lokalkostnadsanalys

Sverige befinner sig sedan en längre tid i en lågkonjunktur, mycket beroende på en osäker omvärldssituation. Den makroekonomiska turbulensen i världen, i kölvattnet av bland annat kriget i Ukraina och situationen i Mellanöstern, påverkar på olika sätt försörjningen av idrottsanläggningar i Göteborg. En annan bidragande orsak är osäkerheten kring USA:s agerande gällande tullar. Detta påverkar företag och hushållen negativt och bromsar återhämtningen i svensk ekonomi.

Det har skett en minskning av inflationen och 2024 återgick inflationen till inflationsmålet vilket ledde till att Riksbanken sänkte styrräntan ett antal gånger under 2024 och fortsatte under 2025.



Figur 8. Styrräntans utveckling mellan 1999-2025

Svenska kronan har stärkts och det bör innebära ett lägre tryck på inflationen. Å andra sidan är det svårt att säga utifrån tullkonflikter hur det kan påverka inflationen. De ökande försvarsutgifterna är en annan aspekt som kan påverka inflationen framöver och därmed också räntan. Därutöver är utmaningen gällande ökade klimatkrav stor och kommer att kräva stora investeringar.

Högre kostnader för att bygga idrottsanläggningar

Kostnaderna inom byggsektorn har generellt sett varit höga de senaste åren. Maj 2024 var byggkostnadsindex -0,3 jämfört med maj 2025. April 2025 jämfört med maj 2025 var byggnadsindex på +1,3. Det är svårt att göra en prognos för prisutvecklingen de kommande åren på grund av situationen i omvärlden.

Att bygga hållbart är en kostnadsdrivande faktor. Det handlar bland annat om byggmaterial, energieffektivisering, vattenhantering och att bygga enligt de ökade klimatkraven, vilket beskrivs mer i detalj senare i detta kapitel.

Driftkostnader som ökar

I varierande grad är idrottsanläggningar förenade med stora driftkostnader för personal, energi, underhåll, hyra, räntor och annat. Dessa driftkostnader är inte en del av investeringskostnaderna utan behöver hanteras inom ramen för nämndens ordinarie budget.

Kapitalkostnaderna hanteras av staden centralt. Nämnden får kommunbidrag för varje månad gällande denna typ av kostnad.

Nämnden ansöker om sociala lån för att hjälpa till att minska räntebördan för staden. Detta påverkar inte nämnden direkt men staden påverkas positivt. Att få lånen godkända är även ett bevis för att nämnden arbetar i socialt utsatta områden för att bryta segregation och få folk i rörelse vilket följer nämndens uppdrag.

Nyttan med idrottsanläggningar är till stor del beroende av kostnadstäckning för driften. För att idrottsanläggningarna faktiskt ska användas av göteborgarna behöver de vara attraktiva, trygga och anpassade efter målgruppernas behov och önskemål. För det krävs en ändamålsenlig drift. Personal är till exempel i vissa fall nödvändigt för att kunna utveckla verksamheten på anläggningarna och skapa ett utbud med låga trösklar som når de grupper som är i störst behov av idrott och en meningsfull fritid.

För att hantera de höga driftkostnaderna arbetar förvaltningen för automatiseringar och effektiviseringar där så är möjligt och lämpligt. Eftersom behovet av bemanning och annat skiljer sig mellan olika idrottsanläggningar gör förvaltningen strategiska överväganden om anpassningar av driftnivån från fall till fall. I takt med att anläggningsbeståndet utvecklas kommer emellertid driftkostnaderna att öka även med denna typ av åtgärder.

Hållbart byggande driver kostnader

Gällande miljömål tillsammans med klimatmålet att bygga med 90 procent lägre klimatutsläpp driver kostnader vid investeringar av nya anläggningar. Byggnader måste byggas klimatsmart och till detta används klimatberäkningar där aktiva materialval ingår. Detta kräver mer tid och resurser för att beräkna och hitta fungerande lösningar.

Även klimatanpassningsåtgärder påverkar nämndens ekonomiska förutsättningar. Byggnaderna måste bli mer robusta gällande klimatförändringarna så de klarar extremväder som blir det nya normala. Detta kommer kosta gällande konstruktioner, gröna tak, rätt grönska, dagvattenhantering etcetera.

Vidare ska allt byggas giftfritt varför aktiv granskning av alla byggprodukter måste göras och materialvalen göras med omsorg. Detta kräver mer tid och resurser för att beräkna och hitta fungerande lösningar. Hur mycket detta kommer att kosta är svårt att prognostisera.

Effektiviseringsåtgärder för att möta energikostnaderna

För att möta klimatmålen pågår ett aktivt arbete med energieffektiviseringar. För flera anläggningar är energikostnader den enskilt största kostnadsposten. Samtidigt har Göteborgs Stad ett mål om grön omställning som nämnden behöver ta i beaktning.

Det finns samtidigt en risk att ovan energieffektiviseringarna begränsar anläggningarnas nytta. För att anläggningarna ska uppfylla sitt syfte, och samtidigt generera intäkter, gäller det att balansera åtgärderna så att anläggningarna även fortsättningsvis ska vara attraktiva för besökarna.

En del av åtgärderna är att på ett mer effektivt sätt mäta varje anläggnings energiförbrukning. Förvaltningen analyserar såväl existerade som nya anläggningar för att hitta mest energieffektiva system för just den anläggningen.

Tuff sits för föreningar som bygger och driver anläggningar

Räntorna har gått ner under förra och detta år och bör förhoppningsvis förbättra läget för föreningarna. Föreningars anläggningsinvesteringar var redan tidigare ekonomiskt sårbara och med en stor del av föreningarnas ekonomi går till driftkostnader, vilket innebär att investeringar i verksamheten, renoveringar och annat behöver prioriteras ned.

Föreningarnas ökade driftkostnader kan leda till ett ökat behov av föreningsbidrag vilket påverkar idrotts- och föreningsnämndens budget. Det finns även en risk att föreningar inte maktar med ansvaret för sina anläggningar och att föreningsägda lokaler som en följd behöver övertas av kommunen, vilket även det leder till ökade kostnader för Göteborgs Stad. Under 2025 har nämnden tagit över flera tidigare föreningsägda lokaler.

För att föreningar ska kunna beviljas kommunal borgen i samband med investeringar behöver föreningen kunna uppvisa en stabil ekonomi som kan hantera räntor och amorteringar, vilket är svårare när räntorna på lån ökat. Den senaste utvecklingen med lägre räntor kan avlasta föreningarna något.

De ökade kostnaderna för att driva anläggningar kan därutöver leda till att föreningar känner sig tvingade att dra ned på ambitionerna vad gäller energilösningar och miljökrav.

De föreningar som arrenderar kommunal mark för sina idrottsanläggningar har olika ekonomiska förutsättningar beroende på om de arrenderar mark som förvaltas av idrotts- och föreningsförvaltningen eller stadsmiljöförvaltningen. Det finns även olika förutsättningar kring avtalslängd vilket kan försvåra för föreningar att utveckla sin verksamhet då de till exempel har svårt att få bidrag från Riksidrottsförbundet om arrendeavtalen är kortare än tio år.

I dagsläget finns flera föreningar som har egna föreningslokaler vilka riskerar att försvinna i pågående stadsutvecklingsprojekt. I flera fall har förvaltningen möjlighet att få med exempelvis kanslilokaler eller särskilda verksamhetslokaler i den nya byggnation som planeras. Här finns risker att föreningslivet inte maktar med den kostnadsökning som det innebär att lämna gamla lokaler för att flytta in verksamheten i nybyggda. Hur förvaltningen ska hantera denna fråga behöver studeras närmare för att hitta en jämlik och långsiktig lösning för föreningslivet som drabbas.

Olika ägandeformer i beståndet påverkar nämndens rådighet

Nämndens lokaler är antingen egenägda eller inhyrda från en annan förvaltning/bolag inom Göteborgs Stad alternativt inhyrd från en extern aktör. Den största fördelen med att äga objekten är att nämnden har full rådighet. Det gäller användningsområde, inventarier i form av utrustning, reinvesteringar, underhåll med mera. Det innebär att nämnden har fullt ansvar för anläggningen och kan planera underhåll och reinvesteringar och ha med det i budgetarbetet. Det gör att den långsiktiga budgeten är uppdaterad med nämndens planer för anläggningen. Här ingår även objekt som nämnden övertar från extern eller intern part. Här är utmaningarna desamma som om nämnden hyr objektet.

Om nämnden hyr in, från staden eller externt, har vi inte full rådighet. Det kan handla om hur anläggningen är byggd utifrån nämndens önskemål, utrustning, underhåll osv. Nackdelen med detta är att nämnden måste be om justeringar för att uppfylla nämndens krav. Nämnden har heller ingen rådighet över framtida kostnader. Det blir svårt för nämnden att ha kontroll över den långsiktiga budgeten.

Risikanalys

Risk att idrott trängs ut när staden växer

Byggandet av idrottsanläggningar är en del av en stadsutvecklingsprocess där en lång rad samhällsnyttiga behov konkurrerar om den exploaterbara marken. I ett ekonomiskt pressat läge, och där stadsutvecklingen i hög grad inriktas på att förtäta staden, finns det en risk att de idrottsrelaterade markbehoven inte prioriteras i tillräcklig utsträckning. Den höga konkurrensen kan både innebära att mark för idrottsanläggningar inte reserveras i den utsträckning som behövs och även att befintliga ytor för idrott tas i anspråk för andra ändamål eller att befintliga idrottsfunktioner blir försämrade eller förminskade.

Förvaltningen ser stora risker med denna utveckling eftersom den påverkar både dagens invånare och kommande invånares möjligheter att ta del av idrottsmiljöer eller vara med i föreningsverksamhet. Stadens centrala idrottsytor är särskilt utsatta för denna konkurrens, vilket skapar en svår situation för det lokala föreningslivet som kan förlora anläggningar.

Risken innebär att det kan bli svårt för nämnden att realisera investeringsnomineringarna och de nya idrottsanläggningar som behövs. Idag finns flera objekt i investeringsnomineringen som inte har en lokalisering eller där detaljplanearbetet drar ut på tiden vilket leder till uppskjutna investeringar. Risken med att mark för idrottsändamål prioriteras ner är att göteborgarna, också i takt med att befolkningen ökar, ges sämre förutsättningar för att idrotta och ha en aktiv fritid, vilket i förlängningen riskerar att leda till en försämrad folkhälsa.

För att minska riskerna har staden ett gemensamt ansvar för att reservera mark för idrottsändamål i översiktsplan, planprogram och det taktiska planeringsskedet. De befintliga idrottsytorna – främst de i den centrala staden där det råder störst konkurrens om marken – behöver värnas och nyttjas så effektivt som möjligt. Andra nycklar är att bedriva ett proaktivt arbete för att hitta mark för och placeringar av kommunala och föreningsägda lokaler. Det finns också en potential i att arbeta för en ökad grad av samnyttjande och samlokalisering. Att samlokalisera och samnyttja lokaler och ytor kan vara ett sätt att bidra till en mer effektiv användning men kan samtidigt vara förenat med en komplexitet som riskerar att driva tid och resurser till verksamhetens nackdel.

Stadens samlade behov av kommunal service, såsom anläggningar och utemiljöer behöver samordnas med stadsbyggnadsförvaltningen. En välplanerad stadsutveckling med ett helhetsperspektiv måste ha plats både för idrottsanläggningar och annan kommunal service. Stadens nya stadsutvecklingsorganisation har tagit viktiga steg i denna riktning. Förvaltningen ser dock fortsatt risker kopplat till att nämndens verksamhetsområde inte blir lika prioriterat som andra kommunala behov.

Bristande underlag och styrning gör planeringen sårbar

För att kunna bidra till ett utbud av ekonomiskt och ekologiskt hållbara idrottsanläggningar som utjämnar sociala skillnader krävs en välfungerande analys- och beslutsprocess. Om en analys av lokalbehoven ska kunna leda till att nå målen i bland annat Göteborgs Stads idrottsprogram krävs att de underlag som analysen baseras på är välgrundade och tillräckliga.

Styrningen behöver leda till en transparent process över vilka av lokalbehoven som staden prioriterar och planerar att tillgodose och till vilken grad. Här behöver välgrundade principer för vilka verksamheter, anläggningstyper och vilka idrotter som nämnden ska stödja och på vilket sätt finnas som grund. Särskilt för att motivera hur anläggningsbeståndet ska planeras för att nyttjas mer jämlikt, såsom idrottsprogrammets mål säger. Inom detta område har nämnden och förvaltningen ett arbete att göra, inte minst i att implementera strategier för exempelvis olika anläggningstyper.

En process med otydlig styrning och bristande underlag gör nämndens strategiska arbete sårbart för påverkan från röststarka föreningar och förbund, trender och annat vilket kan vara till nackdel för ett långsiktigt arbete för främjandet av folkhälsan. För att motarbeta risken krävs ett arbete för att kontinuerligt utveckla analysunderlag så att de strategiska besluten så långt som det är möjligt kan grundas i fakta, statistik och bearbetade material. Att ha tillgång till kvalitetssäkrade anläggningsdata är ett grundläggande behov för att kunna göra analyser. Att kunna mäta hur föreningsaktiviteten varierar rumsligt och mellan olika grupper och idrotter är ytterligare ett exempel på en typ av underlag som behöver utvecklas för att i framtiden kunna göra en starkare analys av anläggningsbehoven.

Svårigheterna i att aktivera prioriterade målgrupper på idrottsanläggningarna

En annan av nämndens strategiska risker handlar om svårigheten att aktivera olika grupper på idrottsanläggningarna. En risk här är att idrottsanläggningar inte används i tillräckligt stor utsträckning av de grupper som har mest att vinna på idrottsanläggningarna, vilket innebär att idrottsanläggningarnas potential att stärka folkhälsan inte utnyttjas till fullo. För att nämndens verksamhet inte bara ska stödja en verksamhet för de som redan är aktiva, och därmed bidra till att cementera dominerande normer, krävs innovativa lösningar för att aktivera olika målgrupper på idrottsanläggningarna. Det kan också krävas nya anläggningstyper, eller fysiska förändringar och förändrade arbetssätt som attraherar nya målgrupper. Förvaltningen har de senaste åren växlat upp det uppsökande arbetet för att nå grupper som annars inte brukar röra på sig i vardagen. Det är ett arbete vars effekt behöver följas upp framöver för att fungera som ett underlag för framtida beslut om prioriteringar också kring anläggningsutbudet.

I många fall är det svårt att veta vilka grupper som drar nytta av idrottsanläggningarna. Ett arbete med risken förutsätter därmed även ett arbete för att utveckla uppföljningsmetoder för hur anläggningarna används. När det gäller bokningsbara anläggningar försvåras uppföljningen av registrering och system. När det gäller öppna verksamheter, som inte kräver bokning, saknas i många fall tillförlitliga uppföljningsmetoder. Med ett bättre underlag om hur idrottsanläggningarna används kan det fortsatta arbetet i större utsträckning utgå från framgångsfaktorer och utvecklingsområden.

Helhetsperspektivet kan förloras vid fragmenterad planering

Givet att ansvaret för att uppföra olika typer av idrottsanläggningar är uppdelat på flera olika aktörer inom staden finns det en risk att helhetsperspektivet saknas i planeringen. Lägg där till att en del idrottsanläggningar uppförs helt i privat regi. Ansvarsfördelningen inom staden inom exempelvis aktiva utemiljöer och aktiviteter som bedrivs i naturmark riskerar att leda till suboptimeringar och ett ineffektivt arbetssätt i stället för att dra nytta av den gemensamma kunskapen inom staden. Det delade ansvaret riskerar vidare att leda till att skillnaderna blir stora mellan olika aktörers anläggningar. Trots riktlinjer om samutnyttjande och samlokalisering kvarstår risker om att den fragmenterade planeringen leder till ineffektivitet och minskad nytta för den slutliga användaren.